

مروری بر تحولات اقتصادی، بازارهای مالی، نفت و طلا در ایران و جهان

شهریور
۱۴۰۲

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

شناسنامه سند

عنوان: مروری بر تحولات اقتصادی، بازارهای مالی، نفت و طلا در ایران و جهان در شهریور ۱۴۰۲

تهیه کننده: رعنا عباسقلی نژاد اسبقی

تاریخ انتشار: مهرماه ۱۴۰۲

شماره ویراست: یک

بورس تهران
Tehran Securities
Exchange

فهرست

۱	مقدمه
۱	۱- تحولات اقتصاد جهانی
۲	۱-۱- قیمت جهانی طلا
۳	۲-۱- قیمت جهانی نفت و گاز
۶	۳-۱- تحولات بازار جهانی ارز
۷	۴-۱- تحولات بازار رمز ارزها
۸	۵-۱- تحولات بازار سرمایه در نقاط مختلف جهان
۸	۵-۱-۱- ایالات متحده آمریکا
۹	۵-۱-۲- منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا
۱۱	۵-۱-۳- منطقه آسیای شرقی و جنوبی
۱۳	۵-۱-۴- روسیه
۱۴	۵-۱-۵- اروپا
۱۴	۵-۱-۶- صحرای آفریقا
۱۶	۶-۱- فلزات اساسی
۱۶	۶-۱-۱- سنگ آهن
۱۶	۶-۱-۲- آلومینیوم
۱۷	۶-۱-۳- مس
۱۸	۷-۱- محصولات پتروشیمی
۱۸	۷-۱-۱- متانول
۱۹	۷-۱-۲- اوره
۲۱	۲- تحولات اقتصادی ایران
۲۱	۱-۲- حساب‌های ملی
۲۲	۲-۲- بازار پول
۲۴	۳-۲- بازار ارز و سکه
۲۶	۴-۲- بازار سرمایه
۲۸	۵-۲- تورم و بیکاری
۳۱	۶-۲- تجارت خارجی و مبادلات بین الملل
۳۳	۳- جمع‌بندی

مقدمه

گزارش حاضر به بررسی و تحلیل مهم‌ترین تحولات اقتصادی جهان و ایران در شهریورماه سال ۱۴۰۲ پرداخته‌است. بدین صورت که در بخش اول این گزارش، تحولات اقتصادی جهان مورد توجه قرار گرفته و در این راستا نوسانات قیمت جهانی طلا، نفت و گاز، فلزات اساسی، ارزهای جهانی (فارکس)، ارزهای دیجیتال و بورس‌های معتبر جهان ارایه شده‌است. همچنین در بخش دوم، تحولات اقتصاد ایران مورد بررسی قرار گرفته و روند تغییرات متغیرهای بازار کالا و خدمات، بازار پول، بازار سرمایه، بازار ارز، بازار سکه و بازار کار ارایه شده‌است.

۱- تحولات اقتصاد جهانی

در شهریورماه سال ۱۴۰۲ همچنان گمانه‌زنی‌هایی مبنی بر ادامه سیاست افزایش نرخ بهره در کشورهای غربی برای مقابله با افزایش نرخ تورم وجود داشت. فدرال رزرو از ماه می سال ۲۰۲۲ میلادی به بعد سیاست پولی انقباضی اتخاذ کرده‌است. این سیاست توانست در ایالات متحده آمریکا، نرخ تورم سالانه ۹/۱ درصدی در ماه ژوئن سال ۲۰۲۲ میلادی را به ۳ درصد در ماه ژوئن سال ۲۰۲۳ میلادی برساند. اما از ماه ژوئیه سال ۲۰۲۳ میلادی به بعد روند نرخ تورم در آمریکا صعودی شد و لذا کنترل دوباره آن ضروری شد. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، نرخ تورم مصرف‌کننده آمریکا در ماه اوت نسبت به ماه قبل ۰/۵ واحد درصد افزایش یافت و به ۳/۷ درصد رسید. لیکن در شهریورماه سال ۱۴۰۲، فدرال رزرو نرخ بهره را در سطح ۵/۵ درصد بدون تغییر نگهداشت. این سیاست نسبت به ماه قبل یک رویکرد انبساطی بود. دلایل اصلی این عدم تغییر نرخ بهره به رغم صعودی شدن نرخ تورم، ملاحظات بخش تقاضای این کشور و منشأ افزایش نرخ تورم بود. به طوری که بخش تقاضای این کشور نیازمند تقویت بوده و ریشه اصلی افزایش اخیر نرخ تورم، افزایش قیمت انرژی بود. به طوری که تورم هسته^۱ (بدون لحاظ بخش انرژی و مواد غذایی) این کشور نزولی اما تورم عمومی صعودی بود. همچنین فدرال رزرو در نشست خود در شهریورماه سال ۱۴۰۲ برگزار شد به ادامه سیاست انقباضی خود مبنی بر افزایش نرخ بهره در ادامه سال جاری میلادی تأکید کرد. نکته مهم آن است که فدرال رزرو به رغم تأکید بر تداوم سیاست‌های انقباضی، معتقد به کنترل تدریجی تورم بوده و به آسیب خوردن بازار کار و اشتغال حساسیت قابل توجه دارد.

بانک مرکزی اروپا در آخرین نشست خود در شهریورماه سال ۱۴۰۲، همچنان سیاست پولی انقباضی را برای کاهش نرخ تورم بکار برد. این بانک نرخ بهره را با افزایش ۰/۲۵ واحد درصد به میزان ۴/۵ درصد رساند. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، در ماه اوت نرخ تورم ماهانه در منطقه یورو افزایشی شد و به ۰/۶ درصد رسید که بیشترین تورم ماهانه در ۵ ماه گذشته است. تورم نقطه‌ای بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۵/۳ درصد باقی ماند. با این حال تورم هسته نقطه‌ای با ۰/۲ واحد درصد کاهش به ۵/۳ درصد رسید. برطبق بیانیه بانک مرکزی اروپا، براساس ارزیابی

۱. Core Inflation

فعلی این بانک معتقد است که حفظ این سطوح نرخ بهره برای یک «دوره به اندازه کافی طولانی» کمک قابل توجهی به دستیابی به موقع به هدف تورم ۲ درصدی خواهد کرد. بنابراین انتظار می‌رود که در نشست بعدی نرخ بهره ثابت بماند و تغییر نکند.

وقایع مهم بین‌المللی در شهریورماه سال ۱۴۰۲		
تاریخ	شرح	اثرات
۱۴۰۲/۶/۱۴	اعلام تمدید کاهش تولید یک میلیون بشکه‌ای نفت از سوی عربستان و روسیه تا پایان سال ۲۰۲۳ میلادی	احتمال افزایش قیمت نفت
۱۴۰۲/۶/۲۳	افزایش نرخ تورم مصرف کننده در ایالات متحده آمریکا	افزایش قیمت طلا افزایش شاخص دلار
۱۴۰۲/۶/۲۴	کاهش مدعیان بیکاری در ایالات متحده آمریکا	افزایش شاخص‌های سهام در وال استریت کاهش متقاضیان بیمه و مزایای بیکاری کاهش نرخ بیکاری بالا رفتن احتمال افزایش نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا برای دستیابی به نرخ تورم هدف
۱۴۰۲/۶/۲۴	افزایش نرخ بهره در اتحادیه اروپا	کاهش شاخص‌های سهام در اروپا افزایش احتمال رکود اقتصادی
۱۴۰۲/۶/۲۵	افزایش تولید صنعتی چین بیشتر از انتظار	افزایش تقاضا برای کالاها
۱۴۰۲/۶/۲۹	ثابت نگه داشتن نرخ بهره در سطح ۵/۵ درصد از سوی فدرال رزرو	احتمال افزایش شاخص‌های سهام احتمال افزایش قیمت طلا

۱-۱- قیمت جهانی طلا

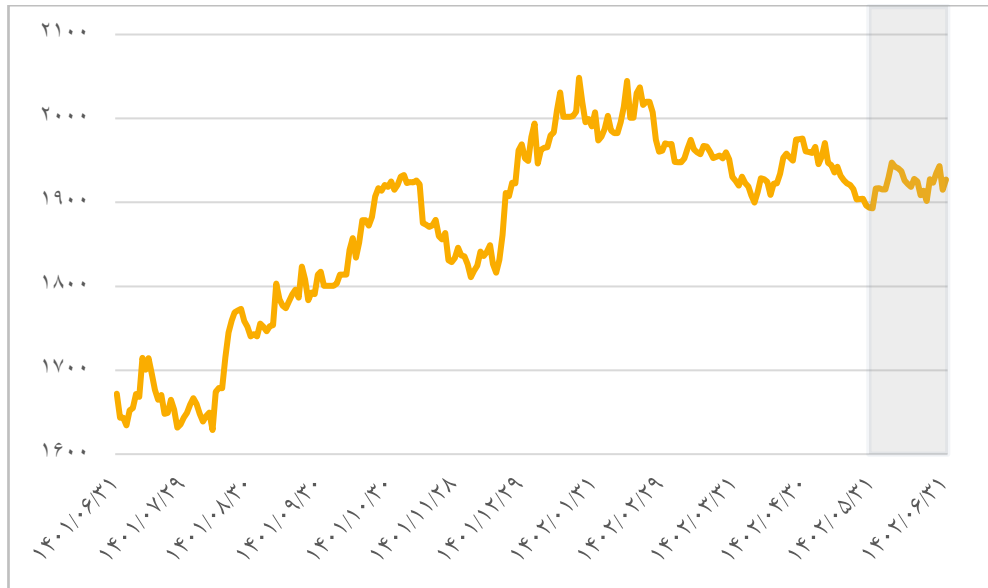
در شهریورماه سال ۱۴۰۲، بی‌ثباتی‌های به‌وجودآمده از سوی فدرال رزرو ناشی از توقف چرخه افزایش نرخ بهره اما احتمال افزایش بیشتر آن در ادامه سال جاری میلادی بر قیمت طلا تأثیر گذاشت و باعث شد تا قیمت این فلز گرانبها طی یک ماه گذشته در محدوده کوچکی در نوسان باشد. در مجموع و در شهریورماه سال ۱۴۰۲ قیمت اونس طلا در بازارهای جهانی برابر با ۱/۸ واحد درصد افزایش یافت و از ۱,۸۹۲/۸ دلار در پایان مردادماه به ۱,۹۲۷/۴ دلار در پایان شهریورماه رسید.

جدول ۱-۱: تغییرات قیمت اونس طلا در شهریور ۱۴۰۲ (دلار/اونس)

تغییرات قیمت (درصد)		تغییرات قیمت اونس طلا در شهریور ۱۴۰۲				
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته	شهریور ۱۴۰۱	۳۱ خرداد ۱۴۰۲	۳۱ مرداد ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲
۱۵/۳	۰/۱	۱/۸	۱,۶۷۱/۹	۱,۹۲۶	۱,۸۹۲/۸	۱,۹۲۷/۴

نمودار ۱-۱: قیمت جهانی طلا در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار/اونس)

منبع: gold.org

۱-۲- قیمت جهانی نفت و گاز

قیمت جهانی نفت

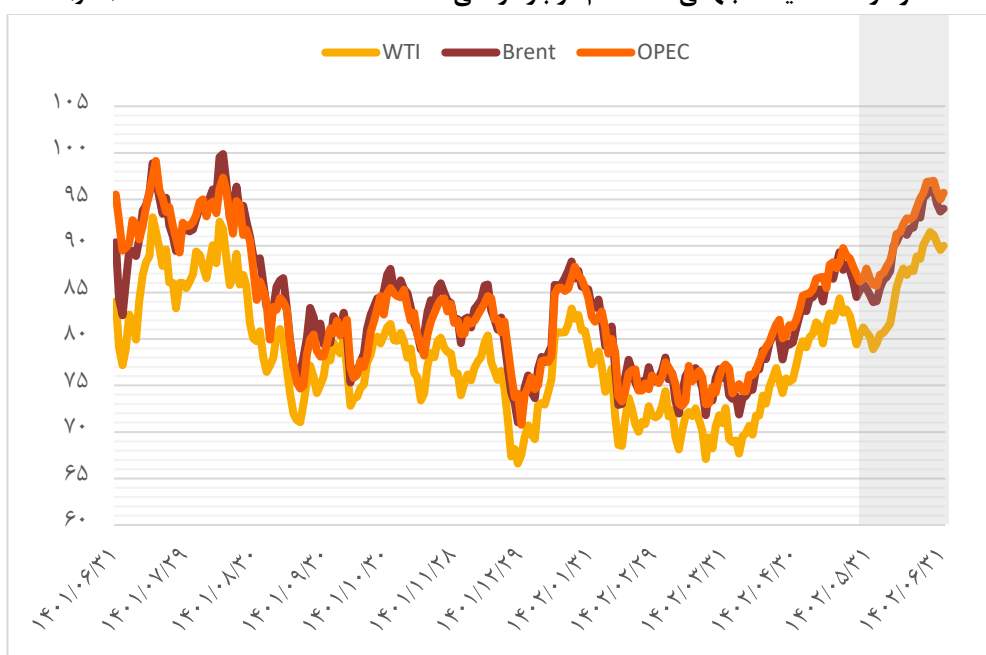
در شهریورماه سال ۱۴۰۲، قیمت نفت در پی اعلام تمدید کاهش تولید داوطلبانه عربستان سعودی و روسیه تا پایان سال جاری میلادی (۲۰۲۳) افزایش یافت. در شرایطی که بانک‌های مرکزی آمریکا و اروپا با ادامه سیاست انقباضی خود در جهت کاهش نرخ تورم همچنان سیاست افزایش نرخ بهره را دنبال می‌کنند، سیاست کاهش عرضه نفت توسط دو کشور تولیدکننده بزرگ یعنی روسیه و عربستان تأثیر نگرانی در مورد کاهش تقاضای جهانی در بحبوحه بالا رفتن نرخ بهره بانک‌های مرکزی را کاهش داده و در جلوگیری از ریزش قیمت‌ها مؤثر واقع شده است. بنابراین قیمت نفت در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان مردادماه افزایش یافت و قیمت برنت، WTI و آپک به ترتیب از ۸۴/۷، ۸۰/۳ و ۸۶/۵ دلار در پایان مردادماه ۱۴۰۲ به ۹۴، ۹۰ و ۹۵/۷ دلار در پایان شهریورماه رسید.

جدول ۱-۲: تغییرات قیمت نفت در شهریور ۱۴۰۲ (دلار/بشکه)

تغییرات قیمت (درصد)			۳۱ شهریور ۱۴۰۱	۳۱ خرداد ۱۴۰۲	۳۱ مرداد ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته					
۴	۲۲/۲	۱۱	۹۰/۴	۷۶/۹	۸۴/۷	۹۴	نفت برنت
۷/۱	۲۴/۱	۱۲/۱	۸۴	۷۲/۶	۸۰/۳	۹۰	نفت WTI
۰/۲	۲۳/۹	۱۰/۷	۹۵/۵	۷۷/۲	۸۶/۵	۹۵/۷	نفت OPEC

نمودار ۱-۲: قیمت جهانی نفت خام در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار)

منبع: opec.org & eia.gov

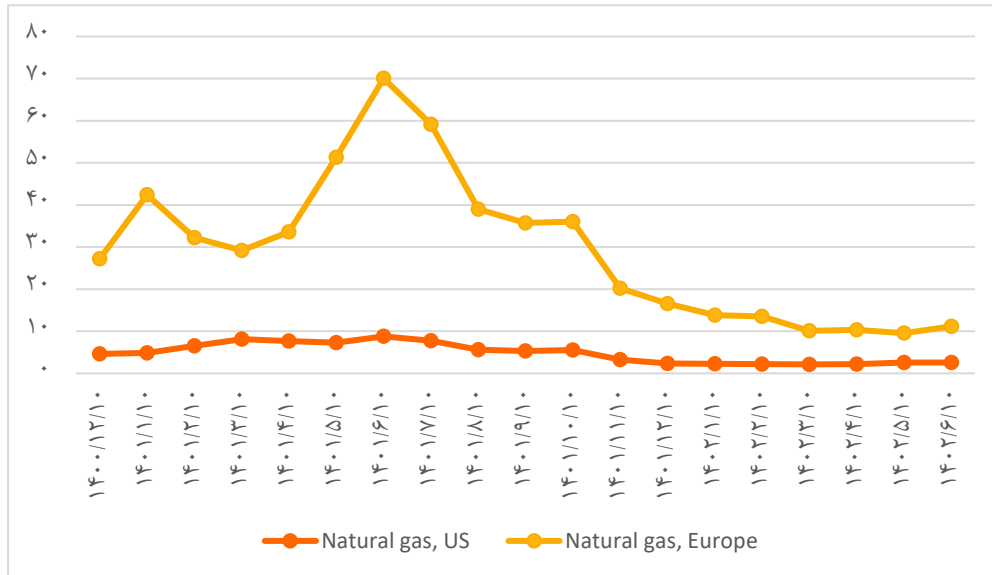
قیمت جهانی گاز طبیعی

قیمت گاز طبیعی در اروپا و ایالات متحده آمریکا در شهریورماه سال ۱۴۰۲ افزایش یافت. از آنجا که استرالیا در کنار قطر و آمریکا از جمله بزرگترین صادرکنندگان گاز مایع در جهان به شمار می‌رود، خبر اعتصاب در تأسیسات گازی این کشور در شهریورماه منجر به ایجاد نوساناتی در قیمت گاز طبیعی در اتحادیه اروپا شد. از سوی دیگر براساس اعلام اتحادیه اروپا، ذخیره گاز کشورهای عضو این اتحادیه به بیش از ۹۰ درصد از ظرفیت ذخیره رسید. اتحادیه اروپا تا ماه نوامبر برای رساندن ذخیره گاز به ۹۰ درصد فرصت داشت. این امر به تثبیت بیشتر بازار طی ماه‌های آینده کمک خواهد کرد. در مجموع قیمت گاز طبیعی در اتحادیه اروپا و در شهریورماه با افزایش ۱۷/۳ واحد درصد نسبت به

مردادماه به حدود ۱۱/۲ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا^۱ رسید. قیمت گاز طبیعی در ایالات متحده آمریکا (هنری هاب^۲) هم در این ماه با افزایش ۱/۲ واحد درصدی نسبت به ماه قبل از ۲/۵۵ دلار در پایان مردادماه به ۲/۵۸ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا در پایان شهریورماه رسید.

نمودار ۱-۳: قیمت گاز طبیعی در هنری هاب آمریکا و اروپا (ماهانه) در بازه زمانی ۱۴۰۰/۱۲/۱۰ تا ۱۴۰۲/۶/۱۰ (دلار / میلیون واحد حرارتی بریتانیا)

منبع: world bank

نمودار ۱-۴: قیمت گاز طبیعی در ایالات متحده آمریکا در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار / میلیون واحد حرارتی بریتانیا)

منبع: eia.gov

¹ Dollars per Million Btu

² Henry Hub

۱-۳- تحولات بازار جهانی ارز

شاخص دلار عملکرد دلار را در مقابل سبدهی از ارزهای دیگر (شامل یورو، ین ژاپن، پوند انگلیس، دلار کانادا، فرانک سویس و کرون سوئد) نشان می‌دهد. شاخص دلار در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به مردادماه ۱۴۰۲ در حدود ۲/۲ واحد درصد افزایش یافت و از ۱۰۳/۳ واحد در پایان مردادماه به ۱۰۵/۶ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

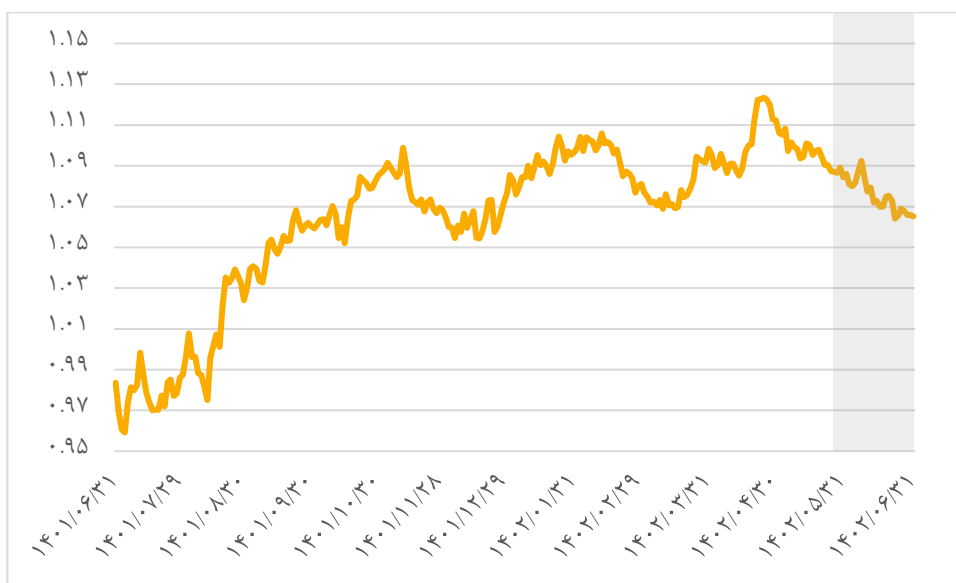
نمودار ۱-۵: شاخص دلار (DXY) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: WSJ.com

نرخ ارز یورو-دلار که ارزش یک یورو را در مقابل دلار نشان می‌دهد، در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۱/۸ واحد درصد کاهش داشت. ارزش یورو در برابر دلار که در پایان مردادماه برابر ۱/۰۸۴۴ بود در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۱/۰۶۵۲ رسید.

نمودار ۱-۶: نسبت ارزش یورو به دلار (EURUSD) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: investing.com

ارزش یوان در برابر دلار در شهریورماه ۱۴۰۲ کاهش یافت. ارزش هر دلار در برابر یوان که در پایان مرداد ماه ۱۴۰۲ برابر ۷/۲۹۳۶ بود در پایان شهریورماه به ۷/۲۹۸ رسید و در حدود ۰/۱ واحد درصد رشد یافت.

نمودار ۱- ۷: نسبت ارزش دلار به یوان چین (USDCNY) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: WSJ.com

جدول ۱- ۳: تغییرات بازار جهانی ارزها در شهریور ۱۴۰۲

تغییرات قیمت (درصد)			۳۱ شهریور ۱۴۰۱	۳۱ خرداد ۱۴۰۲	۳۱ مرداد ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته					
-۵/۲	۳/۴	۲/۲	۱۱۱/۴	۱۰۲/۱	۱۰۳/۳	۱۰۵/۶	شاخص دلار
۸/۳	-۳	-۱/۸	۰/۹۸۳۶	۱/۰۹۸۴	۱/۰۸۴۴	۱/۰۶۵۲	ارزش یورو در مقابل دلار
۳/۱	۱/۷	۰/۱	۷/۰۷۸۱	۷/۱۷۹۵	۷/۲۹۳۶	۷/۲۹۸	ارزش دلار در مقابل یوان

۱-۴- تحولات بازار رمز ارزها

قیمت بیت کوین به عنوان شناخته شده ترین رمز ارز در شهریورماه سال ۱۴۰۲ در حدود ۲/۱ واحد درصد افزایش یافت. توقف افزایش نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا و احتمال افزایش آن در سال جاری و افزایش شاخص دلار بر قیمت بیت کوین در این ماه تأثیر گذاشت. بنابراین قیمت بیت کوین که در پایان مردادماه ۱۴۰۲ برابر ۲۶,۰۴۰ دلار بود در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۲۶,۵۸۲ دلار رسید.

نمودار ۱-۸: قیمت بیت کوین در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار)

منبع: Investing.com

جدول ۱-۴: تغییرات قیمت شش رمز ارز مهم از نظر سهم بازار در شهریور ۱۴۰۲ (دلار)

تغییرات قیمت (درصد)	تغییرات قیمت (درصد)						رمز ارز
	در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته	۳۱ شهریور ۱۴۰۱	۳۱ خرداد ۱۴۰۲	۳۱ مرداد ۱۴۰۲	
۳۷	-۱۱/۴	۲/۱	۱۹,۴۰۴	۲۹,۹۹۶/۹	۲۶,۰۳۹/۹	۲۶,۵۸۱/۹	بیت کوین
۲۰/۱	-۱۵/۷	-۲/۵	۱,۳۲۶/۴	۱,۸۸۹/۹	۱,۶۳۴/۳	۱,۵۹۳/۱	اتریوم
-۲۳/۴	-۱۵/۳	۰/۰۵	۲۷۵/۳	۲۴۹	۲۱۰/۹	۲۱۱	بایننس کوین
۵/۵	۲/۴	-۱/۷	۰/۴۸۵۲	۰/۴۹۹۹	۰/۵۲۰۷	۰/۵۱۲۱	ریپل
-۴۶/۶	-۱۴/۵	-۵/۳	۰/۴۵۸۲	۰/۲۸۶۴	۰/۲۵۸۵	۰/۲۴۴۹	کاردانو
-۴۰/۱	۱۲/۷	-۵/۶	۳۲/۴۲	۱۷/۲۵	۲۰/۵۸	۱۹/۴۲	سولانا

۱-۵- تحولات بازار سرمایه در نقاط مختلف جهان

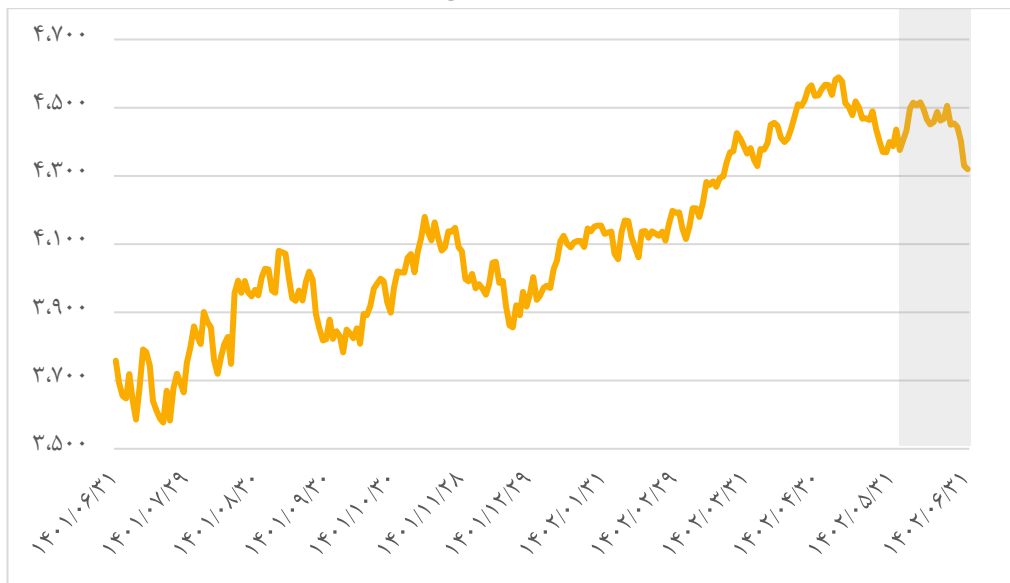
۱-۵-۱- ایالات متحده آمریکا

براساس آخرین داده‌های منتشرشده، نرخ تورم مصرف‌کننده آمریکا در ماه اوت نسبت به ماه قبل ۰/۵ واحد درصد افزایش یافت و به ۳/۷ درصد رسید. با این حال در شهریورماه سال ۱۴۰۲، فدرال رزرو نرخ بهره را در سطح ۵/۵ درصد بدون تغییر نگهداشت. این سیاست نسبت به ماه قبل یک رویکرد انبساطی بود. دلایل اصلی این عدم تغییر نرخ بهره به رغم صعودی شدن نرخ تورم، ملاحظات بخش تقاضای این کشور و منشأ افزایش نرخ تورم بود. به طوری که بخش تقاضای این کشور نیازمند تقویت بوده و ریشه اصلی افزایش اخیر نرخ تورم، افزایش قیمت انرژی بود. به طوری که تورم

هسته (بدون لحاظ بخش انرژی و مواد غذایی) این کشور نزولی اما تورم عمومی صعودی بود. همچنین فدرال رزرو در نشستی که در شهریورماه سال ۱۴۰۲ برگزار شد به ادامه سیاست انقباضی خود مبنی بر افزایش نرخ بهره در ادامه سال جاری میلادی تأکید کرد. در مجموع شاخص S&P500 در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ در حدود ۱/۵ درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۳۸۸ واحد در پایان مردادماه به ۴,۳۲۰ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص مرکب نزدک^۱ هم در این بازه در حدود ۲/۲ واحد درصد کاهش یافت و از ۱۳,۵۰۵/۹ واحد در مردادماه به ۱۳,۲۱۱/۸ واحد در شهریورماه سال ۱۴۰۲ رسید.

نمودار ۱-۹: شاخص S&P500 در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: Investing.com

۱-۵-۲- منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا

بورس‌های منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا تحت تأثیر نوسانات قیمت نفت نوساناتی داشتند. شاخص بورس دبی (DFM^۲) در شهریورماه ۱۴۰۲ برابر با ۲/۵ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل رشد یافت. این شاخص که در پایان مردادماه برابر با ۴,۰۶۸/۵ واحد بود، توانست در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۴,۱۶۸/۶ واحد برسد. شاخص بورس قطر^۳ در این ماه برابر با ۱/۳ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۱۰,۴۵۵ واحد در پایان مردادماه به ۱۰,۳۲۳ واحد در پایان شهریورماه رسید. شاخص بورس در عربستان سعودی^۴ در این ماه برابر با ۳/۸ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۱۱,۳۷۷/۶ واحد در پایان مردادماه به ۱۰,۹۴۹/۴ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

^۱ NASDAQ Composite

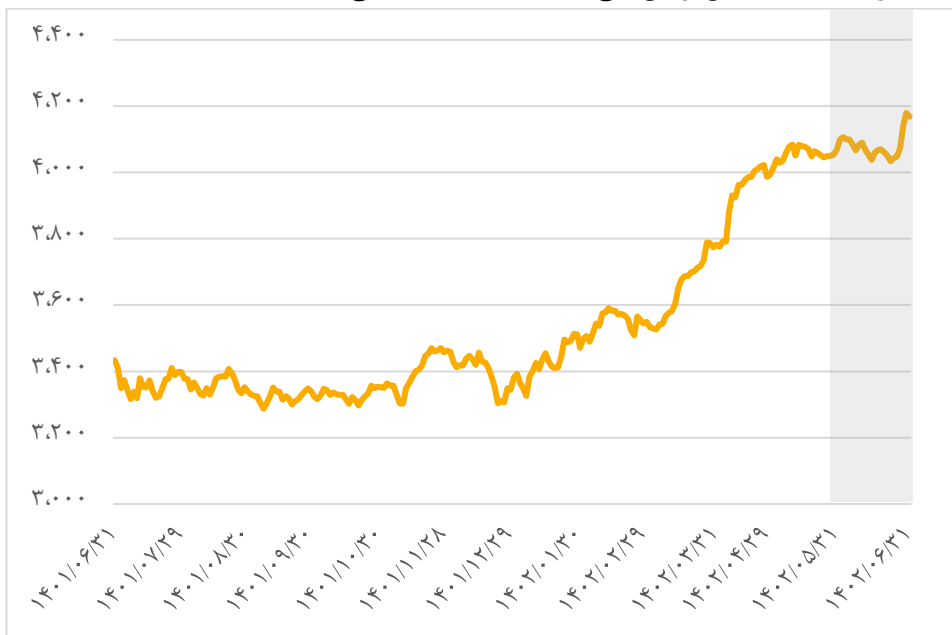
^۲DFM General (DFMGI)

^۳QE General (QSI)

^۴ Tadawul All Share

نمودار ۱- ۱۰: شاخص بورس دبی (DFMGI) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: Investing.com

نمودار ۱- ۱۱: شاخص بورس قطر QSI در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: Investing.com

نمودار ۱- ۱۲: شاخص بورس عربستان سعودی Tadawul All Share در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: Investing.com

۱-۵-۳- منطقه آسیای شرقی و جنوبی

ژاپن

بازارهای سهام ژاپن در شهریورماه سال ۱۴۰۲، در بحبوحه نگرانی‌ها در مورد تضعیف اقتصاد کلان چین و احتمال افزایش نرخ بهره از سوی فدرال رزرو با نوسانات شاخص‌های سهام مواجه شدند. از سوی دیگر مطابق با انتظارات، بانک مرکزی ژاپن در ماه سپتامبر سال ۲۰۲۳ میلادی، نرخ بهره کوتاه‌مدت خود را در سطح منفی ۱ درصد و سود اوراق قرضه ۱۰ ساله دولت ژاپن را در حدود صفر درصد ثابت نگه داشت. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، نرخ تورم مصرف‌کننده ژاپن از ۳/۳ درصد در ماه ژوئیه به ۳/۲ درصد در ماه آگوست کاهش یافت. این کاهش عمدتاً به علت اقدامات اقتصادی دولت برای کاهش قیمت انرژی بوده‌است. همچنین تورم هسته (به غیر از مواد غذایی و فرآورده‌های انرژی) از ۳/۱ درصد در ماه ژوئیه به سطح ۳ درصد در ماه آگوست کاهش یافت. بانک مرکزی ژاپن پیش‌بینی می‌کند که نرخ تورم سالانه در سال جاری میلادی کاهش خواهد یافت. زیرا شکاف تولید (که تفاوت بین تولید واقعی و بالقوه اقتصاد را اندازه‌گیری می‌کند) بهبود خواهد یافت. در نتیجه تورم پایدار و با ثبات همراه با رشد دستمزدها در این کشور هنوز مورد تصور نیست. در مجموع شاخص نیکی^۱ از ۳۱,۸۵۶/۷ واحد در انتهای مردادماه سال ۱۴۰۲ به ۳۲,۴۰۲/۴ واحد در پایان شهریورماه رسید و در حدود ۱/۷ واحد درصد افزایش یافت.

^۱ Nikkei 225 (N225)

نمودار ۱- ۱۳: شاخص نیکی ژاپن (Nikkei 225) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: Investing.com

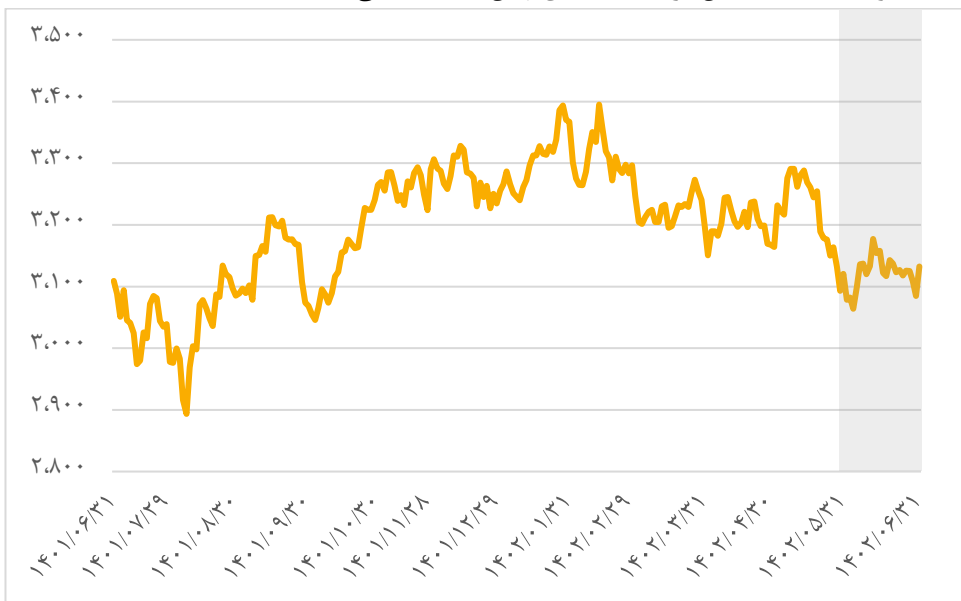
چین

اقتصاد چین آنگونه که انتظار می‌رفت، نتوانست از بحران دوران کرونا خارج شود و نگرانی‌هایی در میان سرمایه‌گذاران ایجاد کرد. به‌منظور بهبود اقتصاد این کشور، سیاست پولی بانک خلق چین از سال ۲۰۲۰ میلادی برای تحریک بخش تقاضا همواره انبساطی بوده و در ماه‌های اخیر برای مقابله با کاهش تقاضا و رشد اقتصادی این کشور، سیاست‌های انبساطی خود را از ۳ طریق کاهش نرخ‌های بین بانکی و تسهیلات، افزایش عرضه اعتبار و کاهش الزامات بانکی (مانند نحوه تضمین و بازپرداخت وام‌های مسکن) اعمال کرده‌است. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، تولید صنعتی چین در ماه اوت سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴/۵ درصد افزایش یافت که بیشتر از مقدار ۳/۷ درصدی ماه قبل و ۳/۹ درصدی انتظارات بازار بود. این سریع‌ترین رشد تولید صنعتی از ماه آوریل بود که بیشتر ناشی از سیاست‌های حمایتی دولت چین و بهبود اقتصاد این کشور است. سه زیر بخش صنایع شیمیایی، وسایل نقلیه و استخراج نفت و گاز به ترتیب با رشد ۱۴/۸، ۹/۹ و ۷/۹ درصد بیشترین رشد تولید را داشته و به صورت تجمعی نیز تولید صنعتی هشت ماهه ابتدایی سال ۲۰۲۳ میلادی، برابر با ۳/۹ درصد افزایش یافته‌است. نرخ بیکاری شهری چین در ماه اوت از مقدار ۵/۳ درصد ماه ژوئیه به ۵/۲ درصد در ماه اوت کاهش یافت که همسو با افزایش تولید صنعتی و سیاست‌های حمایتی دولت چین بود. دولت چین نرخ بیکاری هدف را برای سال ۲۰۲۳ میلادی در حدود ۵/۵ درصد قرار داده و قصد دارد در حدود ۱۲ میلیون شغل جدید شهری ایجاد کند. در مجموع و در شهریورماه سال ۱۴۰۲ شاخص مرکب شانگهای^۱ نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۰/۴ واحد درصد افزایش یافت و از ۳,۱۲۰ واحد در پایان مردادماه به ۳,۱۳۲ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

^۱ Shanghai Composite

نمودار ۱- ۱۴: شاخص مرکب شانگهای چین در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

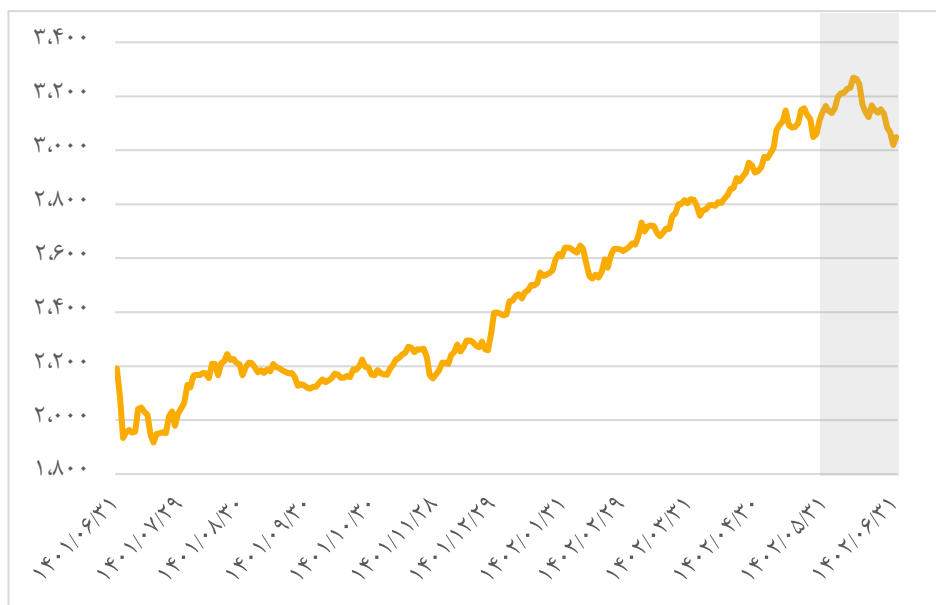

منبع: Investing.com

۱-۴-۵- روسیه

شاخص بورس مسکو^۱ در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۳/۶ واحد درصد کاهش یافت. این شاخص از ۳,۱۶۴/۳ واحد در پایان مردادماه به ۳,۰۴۹/۱ واحد در پایان شهریورماه رسید. شاخص بورس مسکو در سه ماه گذشته (خردادماه ۱۴۰۲) در حدود ۸/۱ درصد و در یک سال گذشته (شهریورماه ۱۴۰۱) ۳۹/۲ درصد رشد داشته است.

نمودار ۱- ۱۵: شاخص بورس روسیه (MOEX Russia) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: Investing.com

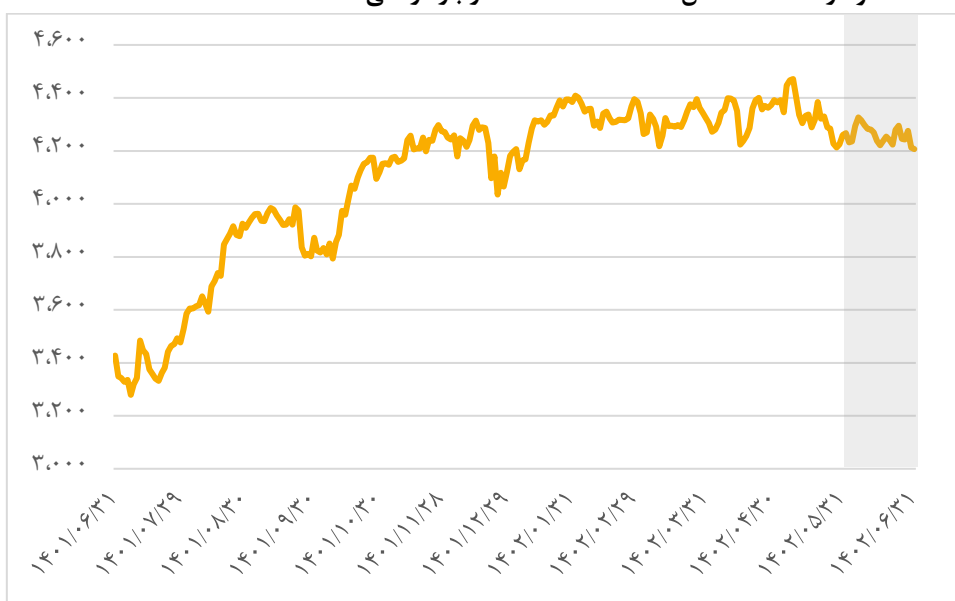
^۱ MOEX Russia

۱-۵-۵- اروپا

بانک مرکزی اروپا در آخرین نشست خود در شهریورماه سال ۱۴۰۲، همچنان سیاست پولی انقباضی را برای کاهش نرخ تورم بکار برد. این بانک نرخ بهره را با افزایش ۰/۲۵ واحد درصد به میزان ۴/۵ درصد رساند. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، در ماه اوت نرخ تورم ماهانه در منطقه یورو افزایشی شد و به ۰/۶ درصد رسید که بیشترین تورم ماهانه در ۵ ماه گذشته است. تورم نقطه‌ای بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۵/۳ درصد باقی ماند. با این حال تورم هسته نقطه‌ای با ۰/۲ واحد درصد کاهش به ۵/۳ درصد رسید. در مجموع و در شهریورماه ۱۴۰۲ شاخص استاکس^۱ (که ۵۰ سهم از ۱۱ کشور عضو اتحادیه اروپا را پوشش می‌دهد) در حدود ۱/۲ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۲۶۰/۴ واحد در پایان مردادماه به ۴,۲۰۷/۲ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

نمودار ۱-۱۶: شاخص EURO STOXX 50 در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: Investing.com

۱-۵-۶- صحرای آفریقا

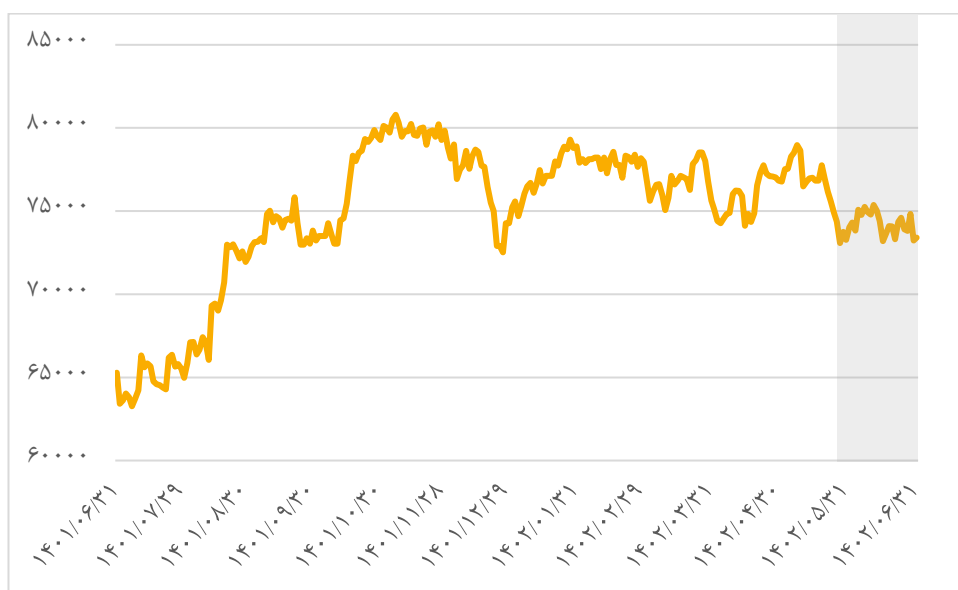
بازار سرمایه در کشورهای قاره آفریقا وابسته به فعالیت‌های معدنی در این منطقه است. بسیاری از شرکت‌های استخراج کننده طلا، نفت و فلزات اساسی در بورس‌های کشورهای این منطقه پذیرش شده‌اند و با افت (رشد) قیمت کالاهای مذکور، درآمد آن‌ها کاهش (افزایش) می‌یابد. آفریقای جنوبی تقریباً ده درصد از طلای جهان را عرضه می‌کند و بزرگترین صادرکننده مواد خام در جهان است. شاخص سهام آفریقای جنوبی (ALSH)^۲ در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۰/۲ واحد درصد افزایش یافت و از ۷۳,۲۷۷/۹ واحد در پایان مردادماه به ۷۳,۳۹۸/۸ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

^۱ EURO STOXX 50

^۲ FTSE/JSE All Share Index

نمودار ۱- ۱۷: شاخص سهام آفریقای جنوبی (ALSH) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: WSJ.com

جدول ۱- ۵: رشد شاخص سهام در شهریور ۱۴۰۲

تغییرات قیمت (درصد)			۳۱ شهریور ۱۴۰۱	۳۱ خرداد ۱۴۰۲	۳۱ مرداد ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	شاخص	منطقه
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته						
۱۵	-۱	-۱/۵	۳,۷۵۸	۴,۳۶۵/۷	۴,۳۸۷/۶	۴,۳۲۰/۱	S&P500	ایالات متحده
۱۹/۴	-۲/۲	-۲/۲	۱۱,۰۶۶/۸	۱۳,۵۰۲/۲	۱۳,۵۰۵/۹	۱۳,۲۱۱/۸	NASDAQ Composite	آمریکا
۲۱/۴	۱۰/۲	۲/۵	۳,۴۳۳/۷	۳,۷۸۲/۲	۴,۰۶۸/۵	۴,۱۶۸/۶	DFM ¹	خاورمیانه و شمال آفریقا
-۱۸/۴	۰/۸	-۱/۳	۱۲,۶۴۳/۸	۱۰,۲۴۳/۱	۱۰,۴۵۴/۸	۱۰,۳۲۳	QSI ²	شمال آفریقا
-۴/۵	-۴/۵	-۳/۸	۱۱,۴۶۱/۱	۱۱,۴۶۶/۲	۱۱,۳۷۷/۶	۱۰,۹۴۹/۴	Tadawul All Share ³	شمال آفریقا
۱۹/۳	-۳/۵	۱/۷	۲۷,۱۵۳/۸	۳۳,۵۷۵/۱	۳۱,۸۵۶/۷	۳۲,۴۰۲/۴	Nekkei 225	آسیای شرقی و جنوبی
۰/۸	-۲	۰/۴	۳,۱۰۸/۹	۳,۱۹۷/۹	۳,۱۲۰/۳	۳,۱۳۲/۴	Shanghai Composite	آسیای شرقی و جنوبی
۳۹/۲	۸/۱	-۳/۶	۲,۱۹۰/۹	۲,۸۱۹/۳	۳,۱۶۴/۳	۳,۰۴۹/۱	Moex Russia	روسیه
۲۲/۸	-۲/۷	-۱/۲	۳,۴۲۷/۱	۴,۳۲۲/۸	۴,۲۶۰/۴	۴,۲۰۷/۲	Euro Stoxx 50	اروپا
۱۲/۴	-۳	۰/۲	۶۵,۲۷۷	۷۵,۶۲۹/۹	۷۳,۲۷۷/۹	۷۳,۳۹۸/۸	Alsh ⁴	صحرای آفریقا

¹ شاخص بورس دبی

² شاخص بورس قطر

³ شاخص بورس عربستان سعودی

⁴ شاخص سهام آفریقای جنوبی

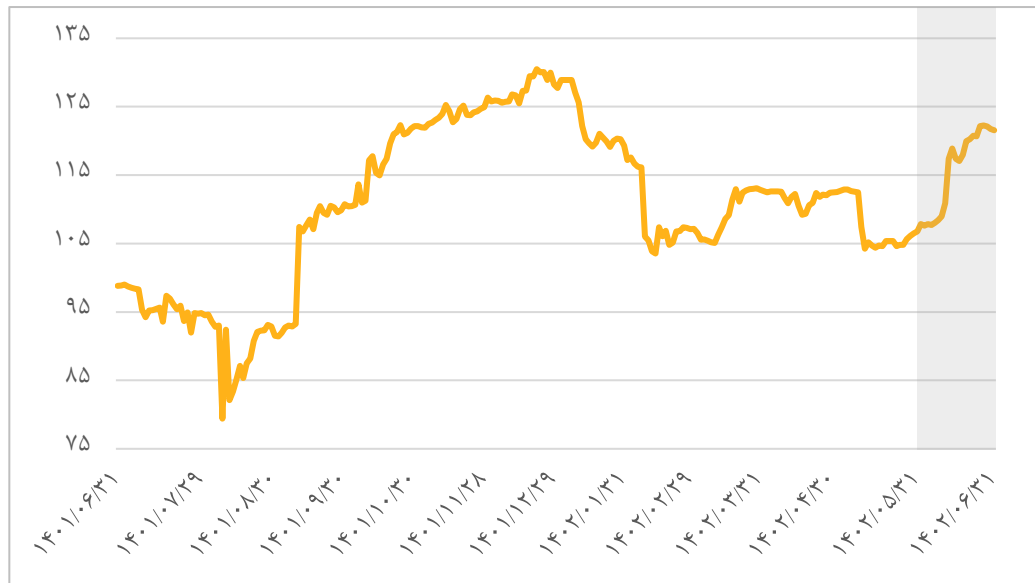

۱-۶- فلزات اساسی

۱-۶-۱- سنگ آهن

چین بزرگترین تولیدکننده فولاد و بزرگترین خریدار سنگ آهن در جهان است. تقریباً ۷۰ درصد از محموله‌های دریایی سنگ آهن را این کشور خریداری می‌کند.^۱ قیمت سنگ آهن در پایان شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۱۳/۹ واحد درصد افزایش یافت و قیمت این فلز که در انتهای مردادماه برابر با ۱۰۶/۸ دلار در هر تن بود در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۱۲۱/۶ دلار رسید.

نمودار ۱-۱۸: قیمت سنگ آهن در بازار جهانی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار/متریک تن خشک)

منبع: tgju.org

۱-۶-۲- آلومینیوم

قیمت آلومینیوم در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۹ واحد درصد افزایش یافت و از ۲,۱۷۸/۷ دلار در هر تن در پایان مردادماه به ۲,۲۴۱/۲ دلار در پایان شهریورماه رسید. همچنین قیمت این فلز در سه ماهه گذشته در حدود ۱/۵ درصد و در یک سال گذشته در حدود ۰/۵ درصد افزایش را نشان داده‌است.

^۱ Column: Iron ore's short-term outlook at odds with longer optimism | Reuters

نمودار ۱- ۱۹: قیمت آلومینیوم در بازار جهانی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار/تن)

منبع: markets.businessinsider.com

۱-۶-۳- مس

مس در صنایع مختلف از جمله ساخت و ساز ساختمان (سیم کشی و لوله کشی)، تولید و انتقال برق و تولید محصولات الکترونیکی مورد استفاده قرار می‌گیرد. قیمت مس که در زمستان سال ۱۴۰۰ به بیش از ۱۰,۰۰۰ دلار در هر تن رسیده بود، در سال ۱۴۰۱ در حدود ۱۵ درصد کاهش یافت. قیمت مس در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲ درصد کاهش یافت و از ۸,۳۳۰/۶ دلار در پایان مردادماه به ۸,۱۶۱/۶ دلار در پایان شهریورماه رسید. همچنین قیمت این فلز در سه ماهه گذشته در حدود ۵/۲ درصد کاهش و در یک سال گذشته در حدود ۵/۵ درصد افزایش را نشان داده‌است.

نمودار ۱- ۲۰: قیمت مس در بازار جهانی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار/تن)

منبع: markets.businessinsider.com

جدول ۱-۶: تغییرات قیمت فلزات اساسی در شهریور ۱۴۰۲

تغییرات قیمت (درصد)			۳۱ شهریور ۱۴۰۱	۳۱ خرداد ۱۴۰۲	۳۱ مرداد ۱۴۰۲	۳۱ شهریور ۱۴۰۲	
در یک سال گذشته	در سه ماه گذشته	در یک ماه گذشته					
۲۳	۷/۷	۱۳/۹	۹۸/۸	۱۱۲/۹	۱۰۶/۸	۱۲۱/۶	سنگ آهن (دلار/متریک تن خشک)
-۰/۵	۱/۵	۲/۹	۲,۲۳۱	۲,۲۰۹	۲,۱۷۸/۷	۲,۲۴۱/۲	آلومینیوم (دلار/تن)
۵/۵	-۵/۲	-۲	۷,۷۳۸/۸	۸,۶۰۶/۱	۸,۳۳۰/۶	۸,۱۶۱/۶	مس (دلار/تن)

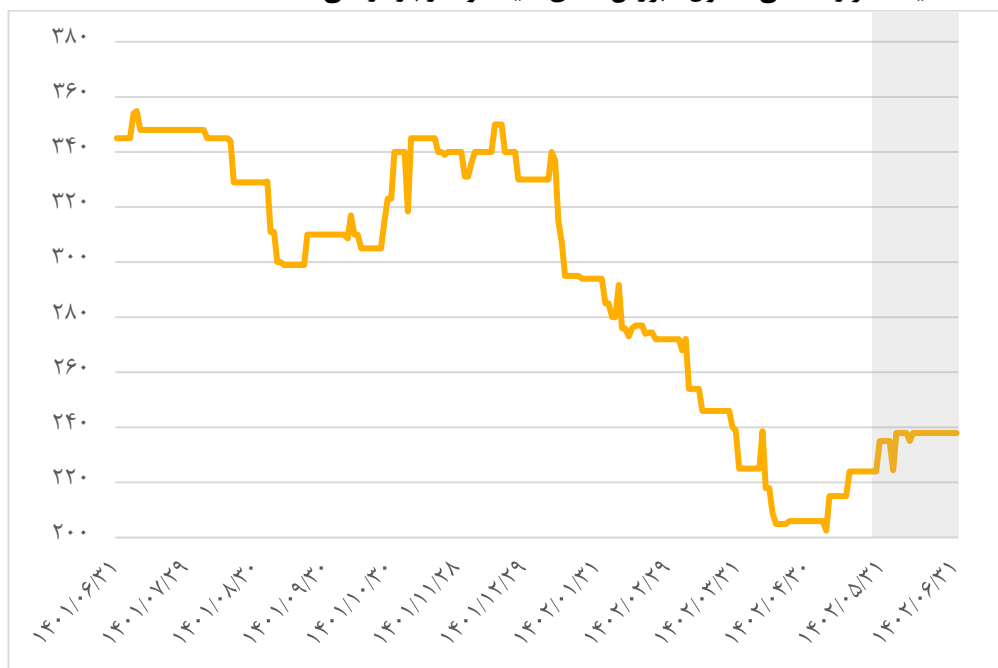
۱-۷- محصولات پتروشیمی

۱-۷-۱- متانول

متانول به عنوان یکی از محصولات استراتژیک در تولید بسیاری از محصولات نهایی مانند حلال‌ها، رنگ‌ها، پلاستیک‌ها و ضدیخ‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. تنوع مشتقات متانول و استفاده آن در صنایع مختلف، این محصول را به عنوان یک کالای استراتژیک مطرح ساخته‌است. ایران، چین، روسیه و عربستان سعودی، بزرگترین تولیدکنندگان متانول در جهان هستند. زغال سنگ و گاز طبیعی از مهم‌ترین منابع تولید متانول است. در شهریورماه سال ۱۴۰۲ قیمت قرارداد آتی متانول در بورس شیکاگو (M2Tc1) نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۱/۳ درصد افزایش یافت و از ۲۳۵ دلار در پایان مردادماه به ۲۳۸ دلار در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. همچنین قیمت قرارداد آتی متانول در سه ماهه گذشته در حدود ۶ درصد افزایش و در یک سال گذشته در حدود ۳۱ درصد کاهش را نشان داده‌است.

نمودار ۱- ۲۱: قیمت قرارداد آتی متانول^۱ (بورس کالای شیکاگو) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار)

منبع: Investing.com

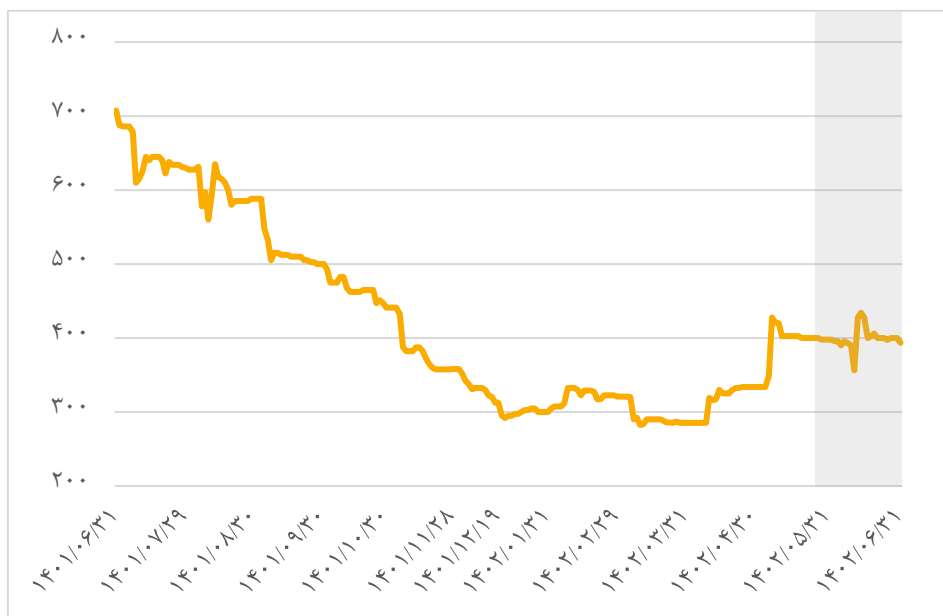
۱-۷-۲-اوره

اوره یکی از شناخته شده ترین محصولات شیمیایی تولیدشده در مجتمع های پتروشیمی است که به دلیل وجود نیتروژن در آن، خود را به عنوان پر مصرف ترین کود شیمیایی جهان معرفی کرده است. ایران به دلیل داشتن ذخایر گاز طبیعی یکی از تولیدکنندگان بزرگ اوره در جهان است. تغییرات قیمت اوره می تواند هزینه تولید محصولات کشاورزی را تحت تأثیر قرار دهد. قیمت قرارداد آتی اوره در بورس شیکاگو (UMEC1) در شهریورماه ۱۴۰۲ در حدود ۱/۱ درصد کاهش یافت و از ۳۹۸ دلار در پایان مردادماه به ۳۹۳/۵ دلار در پایان شهریورماه رسید. همچنین قیمت قرارداد آتی اوره در سه ماهه گذشته در حدود ۳۷/۸ درصد افزایش و در یک سال گذشته در حدود ۴۴/۴ درصد کاهش را نشان داده است.

^۱ METHANOL T2 FOB RDAM ICIS FUTURES (M2Tc1)

نمودار ۱- ۲۲: قیمت قرارداد آتی اوره^۱ (بورس کالای شیکاگو) در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (دلار)

منبع: Investing.com

^۱ Urea Granular FOB Middle East FUTURES (UMEc1)

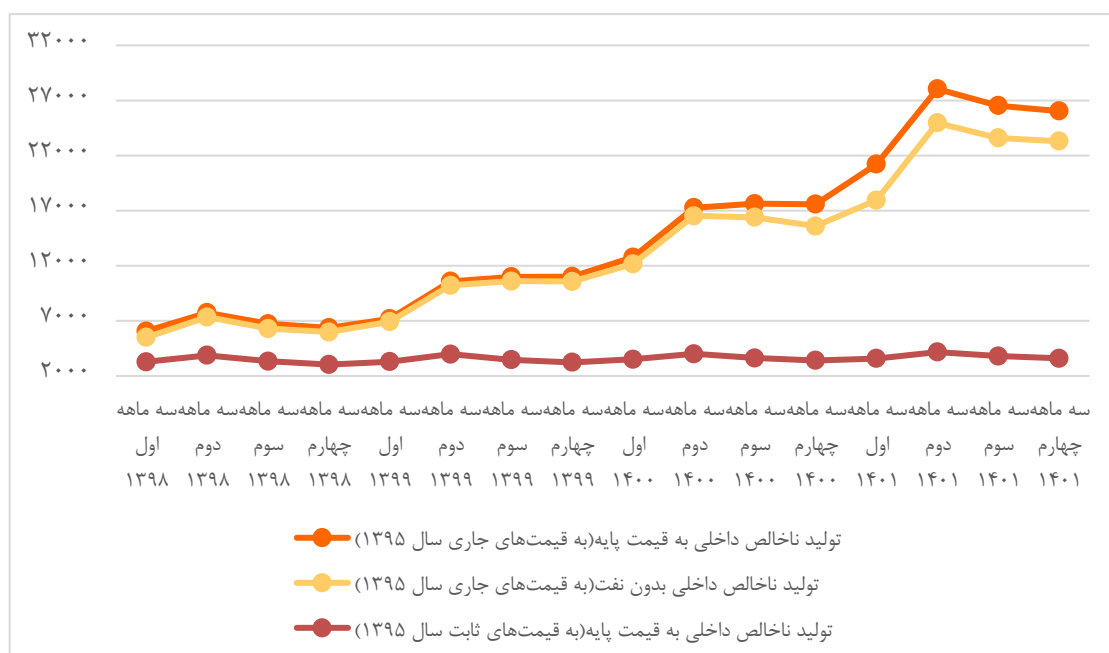
۲- تحولات اقتصادی ایران

۲-۱- حساب‌های ملی

۲-۱-۱- تولید ناخالص ملی

در میان شاخص‌های اقتصاد کلان، تولید ناخالص داخلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زیرا به‌عنوان مهم‌ترین شاخص عملکرد اقتصادی در تجزیه و تحلیل‌ها و ارزیابی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی می‌نامند. بانک مرکزی در آخرین گزارش خود نماگرهای اقتصادی برای سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ را منتشر کرد. به گزارش بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری (سال پایه ۱۳۹۵) در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۶,۰۴۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه قبل ۴۸۳ هزار میلیارد ریال کاهش داشت. تولید ناخالص داخلی بدون نفت هم در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۳,۳۰۴ هزار میلیارد ریال بود. تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ در حدود ۵/۶ درصد نسبت به سه ماهه سوم سال ۱۴۰۱ کاهش داشت و از ۳,۸۰۹ در سه ماهه سوم به ۳,۵۹۷ هزار میلیارد ریال در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ رسید. رشد تولید ناخالص داخلی با نفت به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۰ در حدود ۵/۳ درصد گزارش شده‌است و رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵ برابر ۴/۷ درصد گزارش شده‌است.

نمودار ۲-۱: تولید ناخالص داخلی (هزار میلیارد ریال)

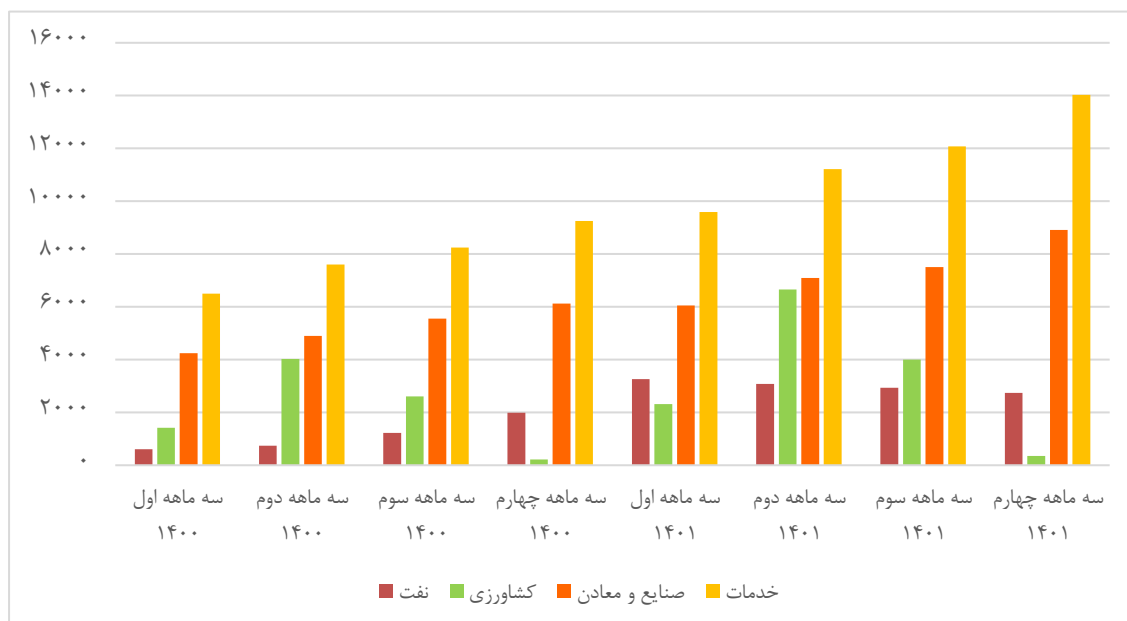
منبع: بانک مرکزی

۲-۱-۲- ارزش افزوده در بخش‌های مختلف اقتصادی

ارزش افزوده در بخش خدمات در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به قیمت‌های جاری برابر ۱۴,۰۳۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش صنایع و معادن برابر ۸,۹۱۷ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش کشاورزی و نفت در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به ترتیب برابر ۳۵۶ و ۲,۷۳۸ هزار میلیارد ریال بود.

نمودار ۲-۲: ارزش افزوده در بخش‌های مختلف اقتصادی (هزار میلیارد ریال)

منبع: بانک مرکزی ایران

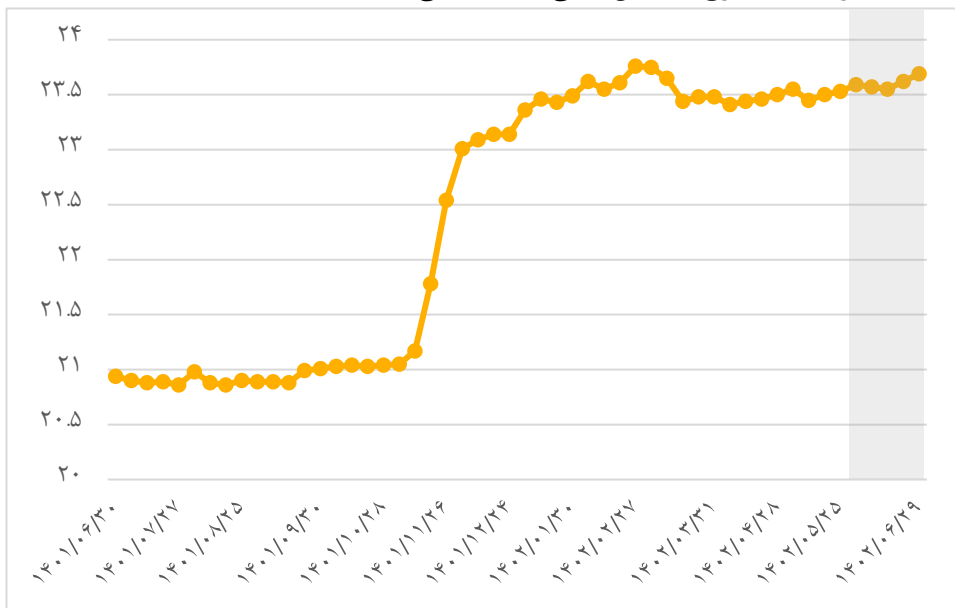
۲-۲- بازار پول

۱-۲-۲- نرخ سود بین بانکی

نرخ سود بین بانکی نرخ است که در بازار بین بانکی تعیین می‌شود و بیان‌کننده قیمت ذخایر بانکیها است که توان جهت‌دهی به نرخ‌های سود در سایر بازارها را دارد. افزایش نرخ سود بین بانکی می‌تواند هزینه خلق پول برای بانکیها را افزایش دهد. نرخ سود بین بانکی در پایان شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان مردادماه سال ۱۴۰۲ رشد افزایشی ۰/۷ واحد درصدی داشت و به ۲۳/۶۹ درصد رسید. این نرخ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل (شهریورماه سال ۱۴۰۱) برابر با ۱۳/۱ واحد درصد رشد داشت.

نمودار ۲-۳: نرخ بازار بین بانکی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (درصد)

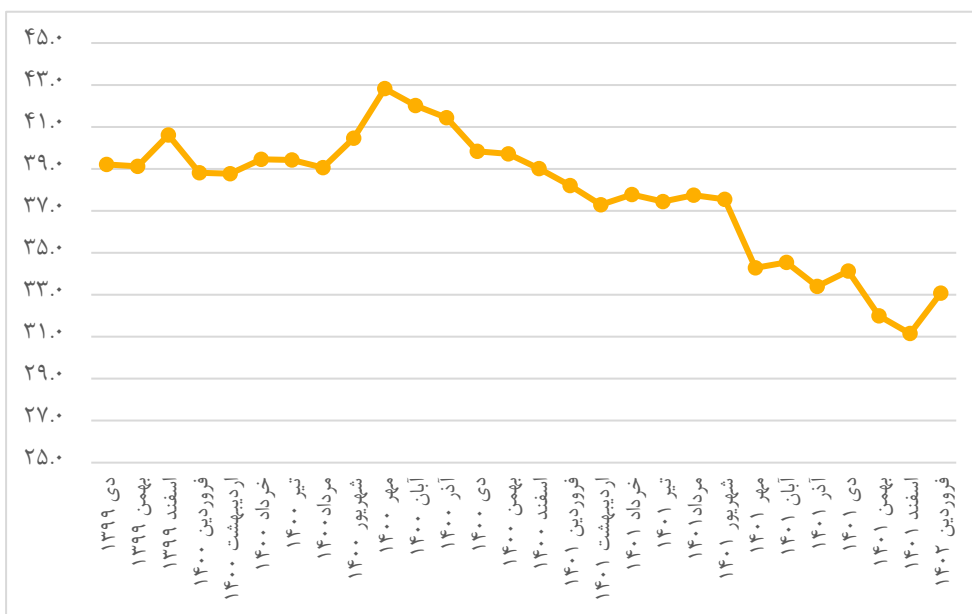
منبع: بانک مرکزی ایران

۲-۲-۲- تحولات پایه پولی و نقدینگی

نقدینگی

براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، حجم نقدینگی در پایان فروردین ماه ۱۴۰۲ به رقم ۶۴۱۸۸/۱ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ معادل ۱/۳ درصد رشد را نشان می دهد. همچنین نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی از ۳۸/۲ درصد در پایان فروردین ماه ۱۴۰۱ طی یک روند نزولی به ۳۳/۱ درصد در پایان فروردین ماه ۱۴۰۲ کاهش یافته است.

نمودار ۲-۴: رشد دوازده ماهه نقدینگی در بازه زمانی دی ماه ۱۳۹۹ تا فروردین ماه ۱۴۰۲ (درصد)

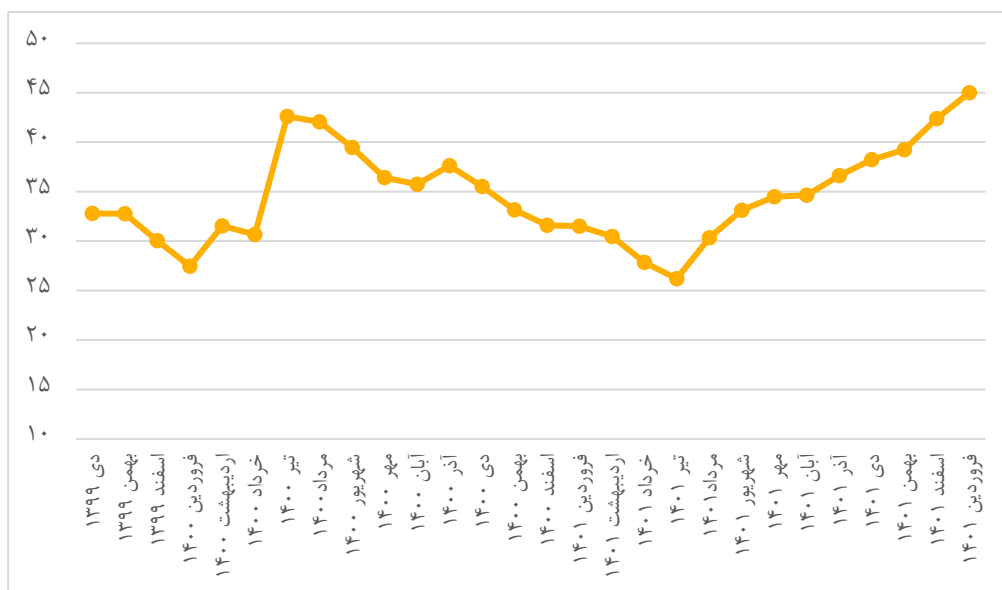
منبع: بانک مرکزی

پایه پولی

براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، پایه پولی در پایان فروردین‌ماه سال ۱۴۰۲ با رشدی معادل ۳/۱ درصد نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ به ۸۸۷۰/۷ هزار میلیارد ریال رسید. لازم به توضیح است، بخشی از افزایش پایه پولی در دوازده ماهه منتهی به فروردین‌ماه سال جاری ناشی از ناترازی برخی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و نیاز آن‌ها به ذخایر برای تأدیه سپرده قانونی نزد بانک مرکزی بوده‌است. البته در بازه زمانی یک ماهه فروردین‌ماه امسال نسبت به اسفندماه سال ۱۴۰۱، مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها کنترل شده به طوری که مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها در فروردین‌ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان سال قبل با ۹/۱ درصد کاهش، سهمی کاهنده به میزان ۴/۲ واحد درصد در رشد پایه پولی فروردین‌ماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان سال قبل (۳/۱ درصد) داشته‌است. همچنین مهمترین دلیل سهم فزاینده ۷/۵ واحد درصدی خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی در رشد پایه پولی فروردین‌ماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان سال قبل کاهش ۱۲/۴ درصدی سپرده‌های بخش دولتی نزد بانک مرکزی بوده‌است که این امر با عنایت به شروع هزینه‌های دولت از ابتدای سال جاری و نیز عدم استفاده دولت از حساب تنخواه گردان خزانه تغییرات معمولی به حساب می‌آید.

نمودار ۲-۵: رشد دوازده ماهه پایه پولی در بازه زمانی دی‌ماه ۱۳۹۹ تا فروردین‌ماه ۱۴۰۲ (درصد)

منبع: بانک مرکزی ایران

همچنین براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، ضریب فزاینده نقدینگی نیز در پایان فروردین‌ماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ معادل ۱/۸ درصد کاهش یافت و به رقم ۷/۲۳۶ رسید.

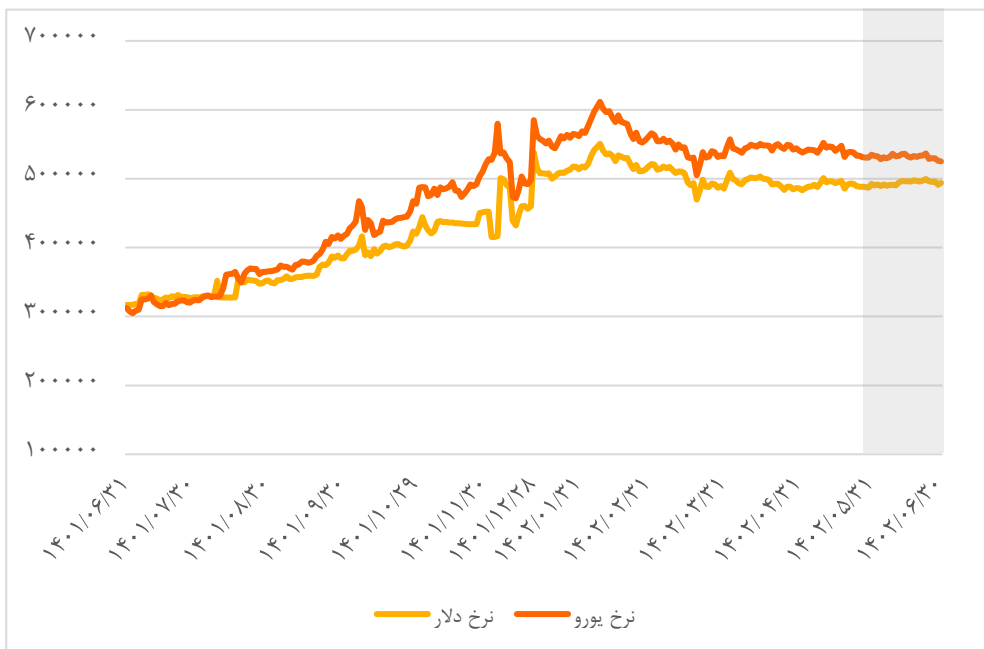
۲-۳- بازار ارز و سکه

بازار ارز

در بازار آزاد نرخ دلار در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۰/۲ واحد درصد افزایش یافت و این نرخ در پایان این‌ماه به ۴۹۳,۹۳۰ ریال رسید. اما در بازار آزاد نرخ یورو در مقایسه با ماه قبل رشد کاهشی در حدود ۱/۹ درصدی را نشان داد و به ۵۲۴,۹۷۰ ریال رسید.

نمودار ۲-۶: روند نرخ ارز در بازار آزاد در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (ریال)

منبع: tgju.org

بازار سکه

در شهریورماه سال ۱۴۰۲ قیمت سکه بهار آزادی نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۰/۸ واحد درصد کاهش یافت و از ۲۵۰,۰۷۰ هزار ریال در پایان مردادماه به ۲۴۷,۹۵۰ هزار ریال در پایان شهریورماه رسید.

نمودار ۲-۷: قیمت سکه بهار آزادی در بازه زمانی ۱۴۰۱/۶/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱ (ریال)

منبع: tgju.org

۲-۴- بازار سرمایه

آمار کل معاملات

ارزش کل معاملات در بورس اوراق بهادار تهران در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل معادل با ۹/۹۲ واحد درصد افزایش یافت و برابر با ۱,۶۴۲,۰۰۷ میلیارد ریال بود. حجم کل معاملات در این ماه نسبت به ماه قبل برابر با ۲/۱۱ واحد درصد افزایش یافت و برابر با ۲۱۴,۱۵۵ میلیون سهم بود. ارزش کل معاملات در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به شش ماهه نخست سال ۱۴۰۱ برابر با ۱۰۷/۴۹ واحد درصد رشد داشت.

جدول ۲-۱: آمار کل معاملات بورس اوراق بهادار تهران

شرح	ماهانه		شش ماهه		تغییر (درصد)	
	شهریور ۱۴۰۲	مرداد ۱۴۰۲	۱۴۰۲	۱۴۰۱	ماهانه	شش ماهه
ارزش کل معاملات (میلیارد ریال)	۱,۶۴۲,۰۰۷	۱,۴۹۳,۸۶۶	۱۲,۵۹۶,۵۱۹	۶,۰۷۰,۸۴۸	۹/۹۲	۱۰۷/۴۹
حجم کل معاملات (میلیون سهم)	۲۱۴,۱۵۵	۲۰۹,۷۲۲	۱,۶۳۳,۰۲۷	۱,۰۰۱,۸۸۳	۲/۱۱	۶۳
دفعات معامله	۱۰,۵۸۴,۷۲۲	۸,۲۹۳,۹۲۷	۸۷,۷۵۳,۵۷۱	۵۷,۱۱۷,۷۶۶	۲۷/۶۲	۵۳/۶۴

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

آمار معاملات به تفکیک بازارها

ارزش کل معاملات در بازار اول و دوم سهام در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با ۰/۹۴ واحد درصد افزایش یافت. در این ماه ارزش کل معاملات در بازار اول سهام نسبت به ماه قبل برابر با ۱۳/۶۷ واحد درصد کاهش داشت و برابر ۴۲۸,۸۶۹ میلیارد ریال بود. اما ارزش کل معاملات در بازار دوم سهام در این ماه نسبت به ماه قبل معادل با ۲۱/۵۴ واحد درصد افزایش داشت و برابر با ۴۲۸,۰۱۵ میلیارد ریال بود. ارزش معاملات در بازار بدهی در این ماه نسبت به ماه قبل معادل با ۱۴ درصد افزایش داشت و از ۱۰۳,۶۶۲ میلیارد ریال در مردادماه ۱۴۰۲ به ۱۱۸,۲۵۶ میلیارد ریال در شهریورماه رسید. ارزش معاملات در بازار مشتقه و در شهریورماه برابر با ۳۲/۷۶ واحد درصد افزایش یافت و در پایان شهریورماه به ۲۵,۶۱۴ میلیارد ریال رسید. ارزش معاملات در صندوق‌های سرمایه‌گذاری در شهریورماه ۱۴۰۲ برابر با ۲۲/۸۵ واحد درصد افزایش داشت و از ۵۲۱,۹۶۶ در پایان مردادماه به ۶۴۱,۲۵۳ میلیارد ریال رسید.

جدول ۲-۲: ارزش کل معاملات بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک بازارها (میلیارد ریال)

شرح	ماهانه		شش ماهه		تغییر (درصد)	
	شهریور ۱۴۰۲	مرداد ۱۴۰۲	۱۴۰۲	۱۴۰۱	ماهانه	شش ماهه
بازار سهام- اول و دوم	۸۵۶,۸۸۴	۸۴۸,۹۴۴	۸,۱۹۴,۴۸۷	۳,۹۵۷,۶۹۸	۰/۹۴	۱۰۷/۰۵
بازار بدهی	۱۱۸,۲۵۶	۱۰۳,۶۶۲	۵۸۵,۳۵۰	۳۶۱,۲۷۹	۱۴	۶۲/۰۲
بازار مشتقه	۲۵,۶۱۴	۱۹,۲۹۳	۱۳۳,۶۵۱	۹,۶۵۸	۳۲/۷۶	۱۲۸۳/۸۴
صندوق های سرمایه گذاری	۶۴۱,۲۵۳	۵۲۱,۹۶۶	۳,۶۸۳,۰۳۱	۱,۷۴۲,۲۱۲	۲۲/۸۵	۱۱۱/۴

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

شاخص های بازار سرمایه

شاخص کل (ارزش-وزنی) بورس اوراق بهادار تهران در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با ۹/۴۴ واحد درصد افزایش یافت و از ۱,۹۳۸,۲۵۳ واحد در پایان مردادماه به ۲,۱۲۱,۲۱۳ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل هم وزن هم در این بازه ۸/۸۳ واحد درصد افزایش یافت و از ۶۶۳,۲۲۹ واحد در پایان مردادماه به ۷۲۱,۸۰۰ واحد در شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل فرابورس ایران در این ماه ۵/۷۷ واحد درصد افزایش یافت و از ۲۴,۷۸۹ واحد در پایان مردادماه به ۲۶,۲۱۸ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

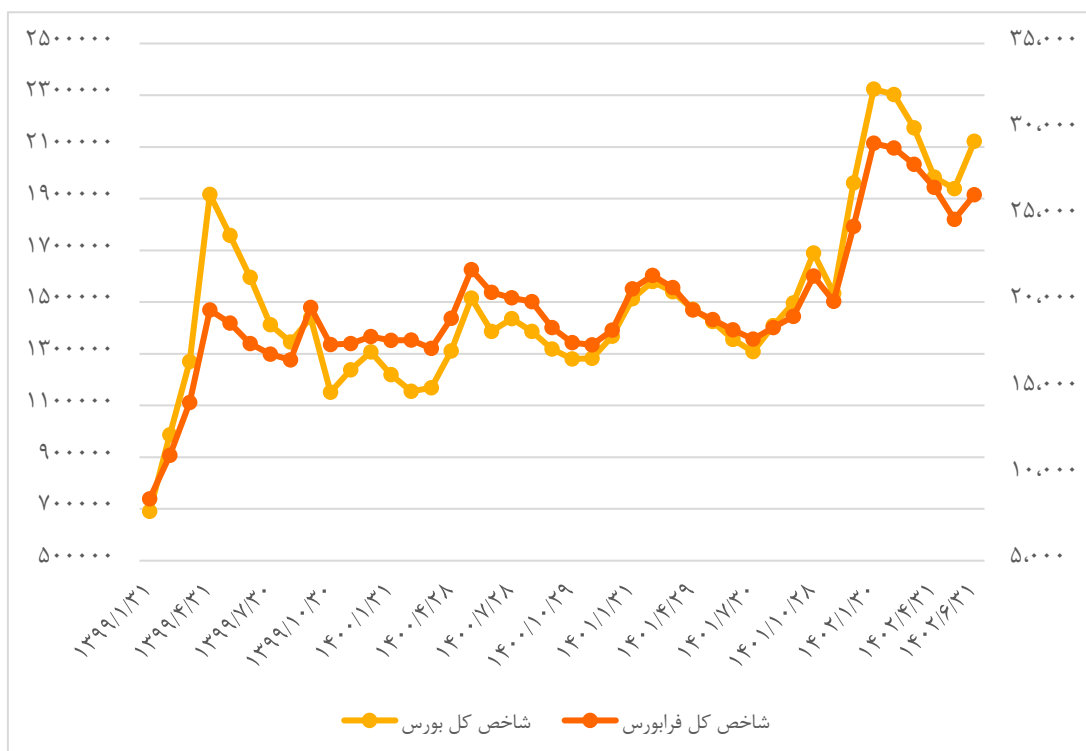
جدول ۲-۳: شاخص های بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

شرح	شهریور ۱۴۰۲		مرداد ۱۴۰۲		شهریور ۱۴۰۱		تغییر (درصد)
	شهریور ۱۴۰۲	مرداد ۱۴۰۲	۱۴۰۲	۱۴۰۱	شهریور ۱۴۰۱	ماهانه	
شاخص کل (ارزش-وزنی)	۲,۱۲۱,۲۱۳	۱,۹۳۸,۲۵۳	۱,۳۵۵,۲۴۱	۱,۳۵۵,۲۴۱	۹/۴۴	۵۶/۵۲	بورس
شاخص کل (هم وزن)	۷۲۱,۸۰۰	۶۶۳,۲۲۹	۳۹۵,۶۷۸	۳۹۵,۶۷۸	۸/۸۳	۸۲/۴۲	
شاخص کل	۲۶,۲۱۸	۲۴,۷۸۹	۱۸,۳۹۷	۱۸,۳۹۷	۵/۷۷	۴۲/۵۲	فرابورس

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران، شرکت فرابورس ایران

نمودار ۲-۸: شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در بازه زمانی ۱۳۹۹/۱/۳۱ تا ۱۴۰۲/۶/۳۱

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

۲-۵- تورم و بیکاری

۲-۵-۱- تورم

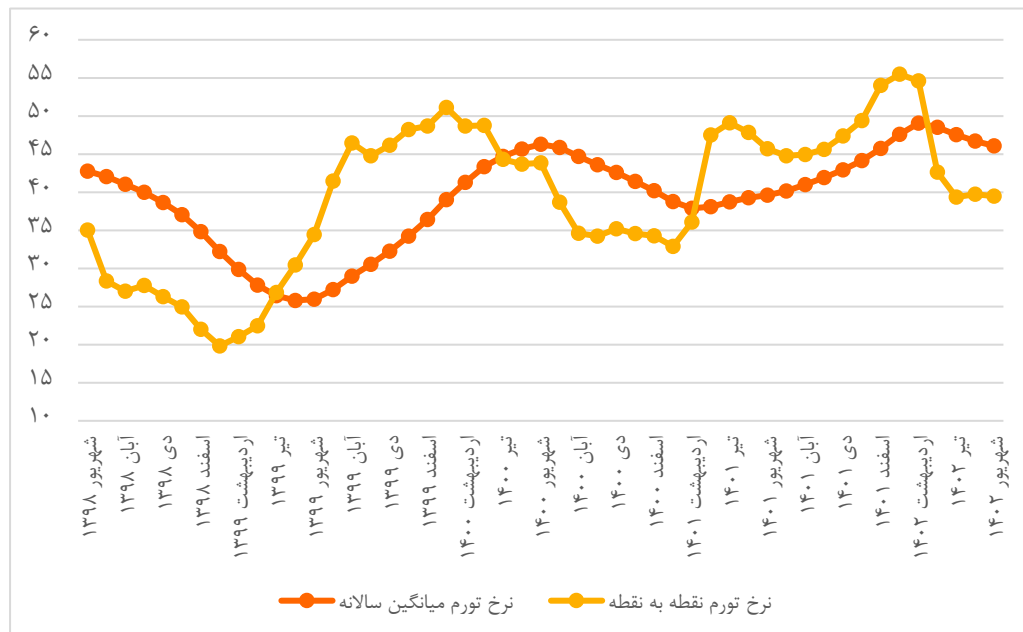
مرکز آمار در سال ۱۴۰۲ سال پایه برای محاسبات شاخص قیمت مصرف‌کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داد. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی این مرکز، نرخ تورم نقطه به نقطه در مردادماه ۱۴۰۲ از ۳۹/۸ درصد به ۳۹/۵ درصد در شهریورماه رسید که با این احتساب، نرخ تورم نقطه به نقطه در شهریورماه رشد کاهشی معادل ۰/۳ واحد درصد نسبت به ماه قبل داشت. نرخ تورم نقطه به نقطه گروه عمده "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با ۰/۶ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل به ۳۷/۸ درصد رسید و گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" نسبت به ماه قبل تغییری نداشته و برابر با ۴۰/۵ درصد بود.

همچنین براساس داده‌های منتشرشده از سوی مرکز آمار روشن می‌شود که نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به شهریورماه ۱۴۰۲ برابر با ۴۶/۱ واحد درصد است که نسبت به مدت مشابه سال قبل (شهریورماه سال ۱۴۰۱) افزایشی ۶/۵ واحد درصدی داشت. نرخ تورم سالانه گروه عمده "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با ۳/۵ درصد کاهش نسبت به نرخ تورم سالانه مردادماه به ۵۸/۲ درصد رسید و

گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" با ۰/۵ واحد درصد افزایش نسبت به نرخ تورم سالانه ماه قبل به ۴۰/۳ درصد رسید.

نمودار ۲- ۹: تورم میانگین سالانه و تورم نقطه‌ای در بازه زمانی شهریورماه ۱۳۹۸ تا شهریورماه ۱۴۰۲ (درصد)

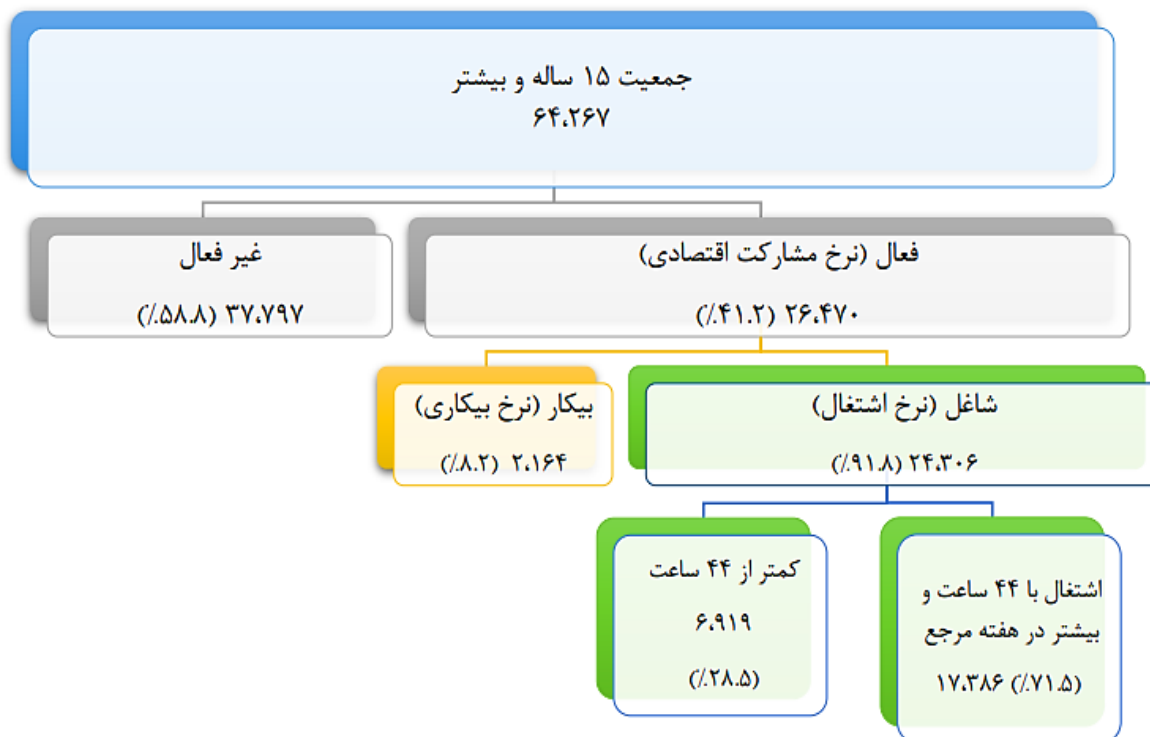
منبع: مرکز آمار ایران

۲-۵-۲- بیکاری

در مردادماه سال ۱۴۰۲، مرکز آمار آخرین گزارش خود در مورد نتایج طرح آمارگیری نیروی کار را منتشر کرد. براساس این گزارش عمده‌ترین شاخص‌های بازار کار در بهار ۱۴۰۲ به صورت نمودار زیر ارزیابی می‌شود.

نمودار ۲- ۱۰: شاخص‌های عمده بازار کار در بهار سال ۱۴۰۲ (ارقام به هزار نفر)

منبع: مرکز آمار ایران

بررسی نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت) جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر نشان می‌دهد که ۴۱/۲ درصد جمعیت در سن کار (۱۵ ساله و بیش‌تر) از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی کل کشور حاکی از آن است که این شاخص نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۱) ۰/۳ درصد افزایش داشته‌است.

جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر در بهار سال ۱۴۰۲، برابر با ۲۴ میلیون و ۳۰۶ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل بیش از ۷۲۸ هزار نفر افزایش یافته‌است. همچنین از کل جمعیت شاغلان ۱۵ ساله و بیشتر در بهار سال ۱۴۰۲ برابر با ۷۱/۵ درصد بیش‌تر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده‌اند و ۲۸/۵ درصد اشتغال کمتر از ۴۴ ساعت در هفته داشته‌اند.

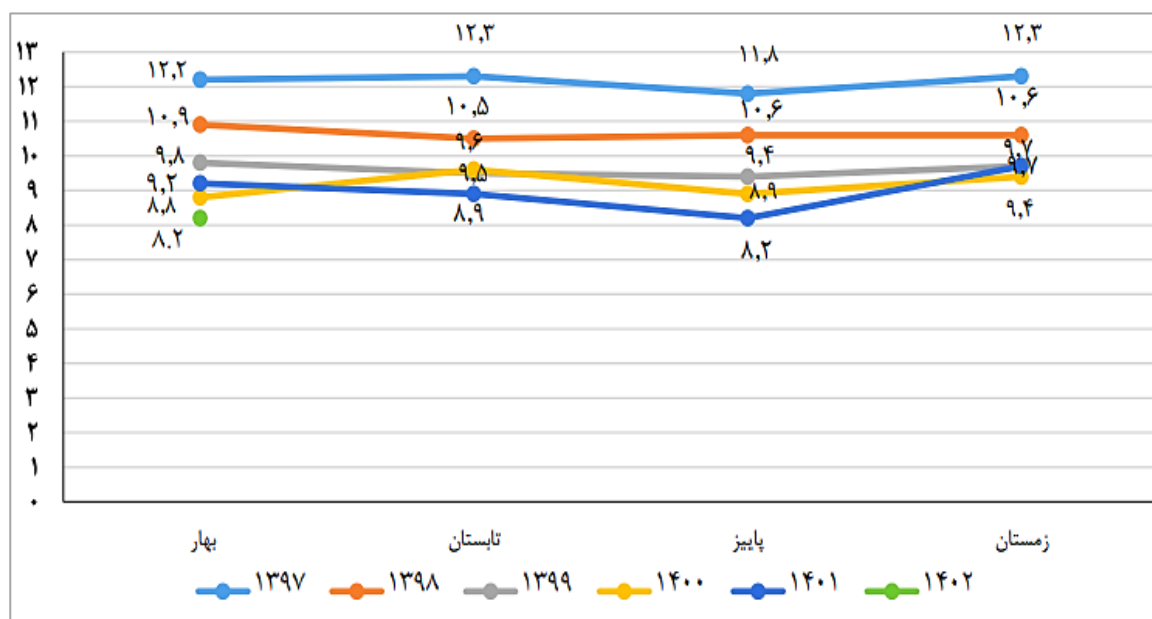
بررسی اشتغال در بخش‌های عمده فعالیت اقتصادی در بهار سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که بخش خدمات با ۵۱/۳ درصد بیش‌ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش‌های صنعت با ۳۳/۱ درصد و کشاورزی با ۱۵/۵ درصد قرار دارند.

بررسی نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر نشان می‌دهد که ۸/۲ درصد از جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، بیکار بوده‌اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۱)، ۱ درصد کاهش یافته‌است.

نمودار زیر شاخص نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر را برای فصول متوالی از فصل بهار ۱۳۹۷ تا فصل بهار سال ۱۴۰۲ نمایش می‌دهد.

نمودار ۲- ۱۱: نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در کشور در بازه زمانی بهار ۱۳۹۷ تا بهار ۱۴۰۲ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

براساس گزارش منتشرشده، در بهار سال ۱۴۰۲ سهم جمعیت بیکار فارغ التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران ۴۰/۸ درصد بوده است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می‌دهد که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۱/۱ درصد افزایش داشته است.

در بهار سال ۱۴۰۲ سهم جمعیت شاغل فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان ۲۶/۵ درصد بوده است. بررسی تغییرات این شاخص نشان می‌دهد که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۰/۱ درصد کاهش یافته است.

۲-۶- تجارت خارجی و مبادلات بین الملل

در پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۲، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۵۵,۹۱۰ هزار تن و به ارزش ۱۹,۳۴۲ میلیون دلار بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، افزایشی ۲۶/۵۶ درصدی در وزن و کاهشی ۸/۵۵ درصدی در ارزش دلاری داشته است. همچنین میزان واردات کشور در این مدت، با افزایشی ۲/۱۷ درصدی در وزن و ۷/۴۹ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ارقام ۱۴,۴۲۳ هزار تن و ۲۴,۱۸۸ میلیون دلار رسیده است.

جدول ۲-۴: صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی (بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی) و واردات طی پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۲ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل (۱۴۰۱)

فعالیت	پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۲		پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۱		درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	
صادرات	۵۵,۹۱۰	۱۹,۳۴۲	۴۴,۱۷۷	۲۱,۱۴۹	۲۶/۵۶
واردات	۱۴,۴۲۳	۲۴,۱۸۸	۱۴,۱۱۶	۲۲,۵۰۲	۷/۴۹

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای عمده مقصد صادرات

طی پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۲، بیشترین میزان صادرات کشور، به مقصد کشورهای «چین»، با رقمی بالغ بر ۵,۵۶۵ میلیون دلار و سهم ۲۸/۷۷ درصد از کل ارزش صادرات، «عراق» با ۳,۵۰۸ میلیون دلار و سهم ۱۸/۱۳ درصد، «امارات متحده عربی» با ۲,۳۰۰ میلیون دلار و سهم ۱۱/۸۹ درصد، «ترکیه» با ۲,۲۴۵ میلیون دلار و سهم ۱۱/۶۱ درصد، و کشور «هند» با ۸۴۵ میلیون دلار و سهم ۴/۳۷ درصد از کل ارزش صادرات، صورت گرفته است.

کشورهای عمده طرف معامله واردات

طی پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۲، کشور «امارات متحده عربی»، با اختصاص رقمی بالغ بر ۷,۲۶۰ میلیون دلار و سهمی در حدود ۳۰/۰۱ درصد از کل ارزش واردات، در جایگاه نخست کشورهای طرف معامله قرار گرفته است. همچنین کشورهای «چین» با ۷,۰۵۵ میلیون دلار و سهم ۲۹/۱۷ درصد، «ترکیه» با ۲,۵۲۱ میلیون دلار و سهم ۱۰/۴۲ درصد، «آلمان» با ۸۷۹ میلیون دلار و سهم ۳/۶۴ درصد و «هند» با ۸۱۳ میلیون دلار و سهم ۳/۳۶ درصد از کل ارزش واردات، جزو کشورهای عمده طرف معامله واردات بوده اند.

جدول ۲-۵: مقاصد و مبادی عمده تجارت خارجی پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۲ (درصد)

ردیف	مقاصد عمده صادراتی	سهم ارزشی از کل صادرات	ردیف	مبادی عمده وارداتی	سهم ارزشی از کل واردات
۱	چین	۲۸/۷۷	۱	امارات متحده عربی	۳۰/۰۱
۲	عراق	۱۸/۱۳	۲	چین	۲۹/۱۷
۳	امارات متحده عربی	۱۱/۸۹	۳	ترکیه	۱۰/۴۲
۴	ترکیه	۱۱/۶۱	۴	آلمان	۳/۶۴
۵	هند	۴/۳۷	۵	هند	۳/۳۶

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

۳- جمع‌بندی

اقتصاد جهان

- در شهریورماه سال ۱۴۰۲، بی‌ثباتی‌های به‌وجودآمده از سوی فدرال رزرو ناشی از توقف چرخه افزایش نرخ بهره اما احتمال افزایش بیشتر آن در ادامه سال جاری میلادی بر قیمت طلا تأثیر گذاشت و باعث شد تا قیمت این فلز گرانبها طی یک ماه گذشته در محدوده کوچکی در نوسان باشد. در مجموع و در شهریورماه سال ۱۴۰۲ قیمت اونس طلا در بازارهای جهانی برابر با ۱/۸ واحد درصد افزایش یافت و از ۱,۸۹۲/۸ دلار در پایان مردادماه به ۱,۹۲۷/۴ دلار در پایان شهریورماه رسید.
- در شهریورماه سال ۱۴۰۲، قیمت نفت در پی اعلام تمدید کاهش تولید داوطلبانه عربستان سعودی و روسیه تا پایان سال جاری میلادی (۲۰۲۳) افزایش یافت. در شرایطی که بانک‌های مرکزی آمریکا و اروپا با ادامه سیاست انقباضی خود در جهت کاهش نرخ تورم همچنان اقدام به افزایش نرخ بهره می‌کنند، سیاست کاهش عرضه نفت توسط دو کشور تولیدکننده بزرگ یعنی روسیه و عربستان تأثیر نگرانی در مورد کاهش تقاضای جهانی در بحبوحه بالا رفتن نرخ بهره بانک‌های مرکزی را کاهش داده و در جلوگیری از ریزش قیمت‌ها مؤثر واقع شده‌است. بنابراین قیمت نفت در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان مردادماه افزایش یافت و قیمت برنت، WTI و آپک به ترتیب از ۸۴/۷، ۸۰/۳ و ۸۶/۵ دلار در پایان مردادماه ۱۴۰۲ به ۹۴، ۹۰ و ۹۵/۷ دلار در پایان شهریورماه رسید.
- قیمت گاز طبیعی در اتحادیه اروپا و در شهریورماه با افزایش ۱۷/۳ واحد درصد نسبت به مردادماه به حدود ۱۱/۲ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا^۱ رسید. قیمت گاز طبیعی در ایالات متحده آمریکا (هنری هاب^۲) هم در این ماه با افزایش ۱/۲ واحد درصدی نسبت به ماه قبل از ۲/۵۵ دلار در پایان مردادماه به ۲/۵۸ دلار در هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا در پایان شهریورماه رسید.
- شاخص دلار در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به مردادماه ۱۴۰۲ در حدود ۲/۲ واحد درصد افزایش یافت و از ۱۰۳/۳ واحد در پایان مردادماه به ۱۰۵/۶ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.
- قیمت بیت‌کوین به عنوان شناخته‌شده‌ترین رمز ارز در شهریورماه سال ۱۴۰۲ در حدود ۲/۱ واحد درصد افزایش یافت. توقف افزایش نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا و احتمال افزایش آن در سال جاری و افزایش شاخص دلار بر قیمت بیت‌کوین در این ماه تأثیر گذاشت. بنابراین قیمت بیت‌کوین که در پایان مردادماه ۱۴۰۲ برابر ۲۶,۰۴۰ دلار بود در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۲۶,۵۸۲ دلار رسید.

^۱ Dollars per Million Btu

^۲ Henry Hub

• عوامل مختلفی بازارهای سرمایه در جهان را در شهریورماه سال ۱۴۰۲ تحت تأثیر قرار داد. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، نرخ تورم مصرف‌کننده آمریکا در ماه اوت نسبت به ماه قبل ۰/۵ واحد درصد افزایش یافت و به ۳/۷ درصد رسید. با این حال در شهریورماه سال ۱۴۰۲، فدرال رزرو نرخ بهره را در سطح ۵/۵ درصد بدون تغییر نگهداشت. این سیاست نسبت به ماه قبل یک رویکرد انبساطی بود. دلایل اصلی این عدم تغییر نرخ بهره به رغم صعودی شدن نرخ تورم، ملاحظات بخش تقاضای این کشور و منشأ افزایش نرخ تورم بود. به طوری که بخش تقاضای این کشور نیازمند تقویت بوده و ریشه اصلی افزایش اخیر نرخ تورم، افزایش قیمت انرژی بود. به طوری که تورم هسته (بدون لحاظ بخش انرژی و مواد غذایی) این کشور نزولی اما تورم عمومی صعودی بود. همچنین فدرال رزرو در نشستی که در شهریورماه سال ۱۴۰۲ برگزار شد به ادامه سیاست انقباضی خود مبنی بر افزایش نرخ بهره در ادامه سال جاری میلادی تأکید کرد. در مجموع شاخص S&P500 در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ در حدود ۱/۵ درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۳۸۸ واحد در پایان مرداد ماه به ۴,۳۲۰ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص مرکب نزدک^۱ هم در این بازه در حدود ۲/۲ واحد درصد کاهش یافت و از ۱۳,۵۰۵/۹ واحد در مردادماه به ۱۳,۲۱۱/۸ واحد در شهریورماه سال ۱۴۰۲ رسید. بانک مرکزی اروپا در آخرین نشست خود در شهریورماه سال ۱۴۰۲، همچنان سیاست پولی انقباضی را برای کاهش نرخ تورم بکار برد. این بانک نرخ بهره را با افزایش ۰/۲۵ واحد درصد به میزان ۴/۵ درصد رساند. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، در ماه اوت سال ۲۰۲۳ میلادی، نرخ تورم ماهانه در منطقه یورو افزایشی شد و به ۰/۶ درصد رسید که بیشترین تورم ماهانه در ۵ ماه گذشته است. تورم نقطه‌ای بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۵/۳ درصد باقی ماند. با این حال تورم هسته نقطه‌ای با ۰/۲ واحد درصد کاهش به ۵/۳ درصد رسید. در مجموع و در شهریورماه ۱۴۰۲ شاخص استاکس^۲ (که ۵۰ سهم از ۱۱ کشور عضو اتحادیه اروپا را پوشش می‌دهد) در حدود ۱/۲ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۲۶۰/۴ واحد در پایان مردادماه به ۴,۲۰۷/۲ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. بازارهای سهام ژاپن در شهریورماه سال ۱۴۰۲، در بحبوحه نگرانی‌ها در مورد تضعیف اقتصاد کلان چین و احتمال افزایش نرخ بهره از سوی فدرال رزرو با نوسانات شاخص‌های سهام مواجه شدند. از سوی دیگر مطابق با انتظارات، بانک مرکزی ژاپن در ماه سپتامبر سال ۲۰۲۳ میلادی، نرخ بهره کوتاه‌مدت خود را در سطح منفی ۱ درصد و سود اوراق قرضه ۱۰ ساله دولت ژاپن را در حدود صفر درصد ثابت نگه داشت. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، نرخ تورم مصرف‌کننده ژاپن از ۳/۳ درصد در ماه ژوئیه به ۳/۲ درصد در ماه آگوست کاهش یافت. این کاهش عمدتاً به علت اقدامات اقتصادی دولت برای کاهش قیمت انرژی بوده است.

¹ NASDAQ Composite

² EURO STOXX 50

همچنین تورم هسته از ۳/۱ درصد در ماه ژوئیه به سطح ۳ درصد در ماه آگوست کاهش یافت. بانک مرکزی ژاپن پیش‌بینی می‌کند که نرخ تورم سالانه در سال جاری میلادی کاهش خواهد یافت. زیرا شکاف تولید (که تفاوت بین تولید واقعی و بالقوه اقتصاد را اندازه‌گیری می‌کند) بهبود خواهد یافت. در نتیجه تورم پایدار و با ثبات همراه با رشد دستمزدها در این کشور هنوز مورد تصور نیست. در مجموع شاخص نیکی^۱ از ۳۱,۸۵۶/۷ واحد در انتهای مردادماه سال ۱۴۰۲ به ۳۲,۴۰۲/۴ واحد در پایان شهریورماه رسید و در حدود ۱/۷ واحد درصد افزایش یافت. براساس آخرین داده‌های منتشرشده، تولید صنعتی چین در ماه اوت سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴/۵ درصد افزایش یافت که بیشتر از مقدار ۳/۷ درصدی ماه قبل و ۳/۹ درصدی انتظارات بازار بود. این سریع‌ترین رشد تولید صنعتی از ماه آوریل بود که بیشتر ناشی از سیاست‌های حمایتی دولت چین و بهبود اقتصاد این کشور است. سه زیر بخش صنایع شیمیایی، وسایل نقلیه و استخراج نفت و گاز به ترتیب با رشد ۱۴/۸، ۹/۹ و ۷/۹ درصد بیشترین رشد تولید را داشته و به صورت تجمعی نیز تولید صنعتی هشت ماهه ابتدایی سال ۲۰۲۳ میلادی، برابر با ۳/۹ درصد افزایش یافته‌است. نرخ بیکاری شهری چین در ماه اوت از مقدار ۵/۳ درصد ماه ژوئیه به ۵/۲ درصد در ماه اوت کاهش یافت که همسو با افزایش تولید صنعتی و سیاست‌های حمایتی دولت چین بود. دولت چین نرخ بیکاری هدف را برای سال ۲۰۲۳ میلادی در حدود ۵/۵ درصد قرار داده و قصد دارد در حدود ۱۲ میلیون شغل جدید شهری ایجاد کند. در مجموع و در شهریورماه سال ۱۴۰۲ شاخص مرکب شانگهای^۲ نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۰/۴ واحد درصد افزایش یافت و از ۳,۱۲۰ واحد در پایان مردادماه به ۳,۱۳۲ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

- قیمت سنگ آهن در پایان شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۱۳/۹ واحد درصد افزایش یافت و قیمت این فلز که در انتهای مردادماه برابر با ۱۰۶/۸ دلار در هر تن بود در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۱۲۱/۶ دلار رسید. قیمت آلومینیوم در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲/۹ واحد درصد افزایش یافت و از ۲,۱۷۸/۷ دلار در هر تن در پایان مردادماه به ۲,۲۴۱/۲ دلار در پایان شهریورماه رسید. قیمت مس در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۲ درصد کاهش یافت و از ۸,۳۳۰/۶ دلار در پایان مردادماه به ۸,۱۶۱/۶ دلار در پایان شهریورماه رسید.

اقتصاد ایران

- بانک مرکزی در آخرین گزارش خود نماگرهای اقتصادی برای سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ را منتشر کرد. به گزارش بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های

¹ Nikkei 225 (N225)

² Shanghai Composite

جاری (سال پایه ۱۳۹۵) در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۶,۰۴۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه قبل ۴۸۳ هزار میلیارد ریال کاهش داشت. تولید ناخالص بدون نفت هم در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ برابر ۲۳,۳۰۴ هزار میلیارد ریال بود. تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ در حدود ۵/۶ درصد نسبت به سه ماهه سوم سال ۱۴۰۱ کاهش داشت و از ۳,۸۰۹ در سه ماهه سوم به ۳,۵۹۷ هزار میلیارد ریال در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ رسید. رشد تولید ناخالص داخلی با نفت به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۰ در حدود ۵/۳ درصد گزارش شده است و رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵ برابر ۴/۷ درصد گزارش شده است. همچنین به گزارش بانک مرکزی، ارزش افزوده در بخش خدمات در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به قیمت‌های جاری برابر ۱۴,۰۳۱ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش صنایع و معادن برابر ۸,۹۱۷ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش کشاورزی و نفت در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ به ترتیب برابر ۳۵۶ و ۲,۷۳۸ هزار میلیارد ریال بود.

- براساس اطلاعات منتشر شده از سوی بانک مرکزی، نرخ سود بین بانکی در پایان شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان مردادماه سال ۱۴۰۲ رشد افزایشی ۰/۷ واحد درصدی داشت و به ۲۳/۶۹ درصد رسید. این نرخ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل (شهریورماه سال ۱۴۰۱) برابر با ۱۳/۱ واحد درصد رشد داشت.
- براساس آخرین گزارش بانک مرکزی، حجم نقدینگی در پایان فروردین ماه ۱۴۰۲ به رقم ۶۴۱۸۸/۱ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ معادل ۱/۳ درصد رشد را نشان می‌دهد. همچنین نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی از ۳۸/۲ درصد در پایان فروردین ماه ۱۴۰۱ طی یک روند نزولی به ۳۳/۱ درصد در پایان فروردین ماه ۱۴۰۲ کاهش یافته است.
- در بازار آزاد نرخ دلار در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۰/۲ واحد درصد افزایش یافت و این نرخ در پایان این ماه به ۴۹۳,۹۳۰ ریال رسید. اما در بازار آزاد نرخ یورو در مقایسه با ماه قبل رشد کاهشی در حدود ۱/۹ درصدی را نشان داد و به ۵۲۴,۹۷۰ ریال رسید.
- در شهریورماه سال ۱۴۰۲ قیمت سکه بهار آزادی نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۰/۸ واحد درصد کاهش یافت و از ۲۵۰,۰۷۰ هزار ریال در پایان مردادماه به ۲۴۷,۹۵۰ هزار ریال در پایان شهریورماه رسید.
- ارزش کل معاملات در بورس اوراق بهادار تهران در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل معادل با ۹/۹۲ واحد درصد افزایش یافت و برابر با ۱,۶۴۲,۰۰۷ میلیارد ریال بود. حجم کل معاملات در این ماه نسبت به ماه قبل برابر با ۲/۱۱ واحد درصد افزایش یافت و برابر با ۲۱۴,۱۵۵

میلیون سهم بود. ارزش کل معاملات در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به شش ماهه نخست سال ۱۴۰۱ برابر با ۱۰۷/۴۹ واحد درصد رشد داشت.

- شاخص کل (ارزش-وزنی) بورس اوراق بهادار تهران در شهریورماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با ۹/۴۴ واحد درصد افزایش یافت و از ۱,۹۳۸,۲۵۳ واحد در پایان مردادماه به ۲,۱۲۱,۲۱۳ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل هم‌وزن هم در این بازه ۸/۸۳ واحد درصد افزایش یافت و از ۶۶۳,۲۲۹ واحد در پایان مردادماه به ۷۲۱,۸۰۰ واحد در شهریورماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل فرابورس ایران در این ماه ۵/۷۷ واحد درصد افزایش یافت و از ۲۴,۷۸۹ واحد در پایان مردادماه به ۲۶,۲۱۸ واحد در پایان شهریورماه ۱۴۰۲ رسید.

- مرکز آمار در سال ۱۴۰۲ سال پایه برای محاسبات شاخص قیمت مصرف‌کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داد. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی این مرکز، نرخ تورم نقطه به نقطه در مردادماه ۱۴۰۲ از ۳۹/۸ درصد به ۳۹/۵ درصد در شهریورماه رسید که با این احتساب، نرخ تورم نقطه به نقطه در شهریورماه رشد کاهشی معادل ۰/۳ واحد درصد نسبت به ماه قبل داشت. نرخ تورم نقطه به نقطه گروه عمده "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با ۰/۶ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل به ۳۷/۸ درصد رسید و گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" نسبت به ماه قبل تغییری نداشته و برابر با ۴۰/۵ درصد بود. همچنین براساس داده‌های منتشرشده از سوی مرکز آمار روشن می‌شود که نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به شهریورماه ۱۴۰۲ برابر با ۴۶/۱ واحد درصد است که نسبت به مدت مشابه سال قبل (شهریورماه سال ۱۴۰۱) افزایشی ۶/۵ واحد درصدی داشت.

- در مردادماه سال ۱۴۰۲، مرکز آمار آخرین گزارش خود در مورد نتایج طرح آمارگیری نیروی کار را منتشر کرد. براساس این گزارش در بهار سال ۱۴۰۲، نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر برابر با ۸/۲ درصد بوده‌است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۱)، ۱ درصد کاهش یافته‌است.

- در پنج ماهه نخست سال ۱۴۰۲، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۵۵,۹۱۰ هزار تن و به ارزش ۱۹,۳۴۲ میلیون دلار بوده‌است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، افزایشی ۲۶/۵۶ درصدی در وزن و کاهشی ۸/۵۵ درصدی در ارزش دلاری داشته‌است. همچنین میزان واردات کشور در این مدت، با افزایشی ۲/۱۷ درصدی در وزن و ۷/۴۹ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ارقام ۱۴,۴۲۳ هزار تن و ۲۴,۱۸۸ میلیون دلار رسیده‌است.